

J. B.:

Predavanja.

članku »Leto 1922« ovogodišnjeg »Sokolića«, dotakli smo se i predavanja te ih preporučili, osobito sada, u predsetno doba. Tom smo prilikom i obećali, da ćemo se pitanjem predavanja potanje pozabaviti u posebnom članku. Danas ispunjujemo obećanje.

Predavanja su važan deo duševnog uzgoja i izobrazbe. Pošto sokolski uzgoj ne ide samo za usavršavanjem tela nego i duše t. j. moralnim odgojem svoga članstva, to predavanja ne smeju izostati u nijednom sokolskom društvu. Ako su pak važna i potrebna našem članstvu, to su u mnogo većoj meri

korisna i potrebna vama, mladim Sokolićima, koji tražite odgoj tela i duše u sokolskim vrstama. Zato, nek se drže u svakom društvu, što ima naraštaj, posebna predavanja i to odeljeno za decu i odeljeno za naraštaj. Takva predavanja moraju biti prikladna za slušaće i za njihovu izobrazbu i ne preduga. Osnova predavanja, nek bude u prvom redu iz sokolske organizacije i tumačenje sokolske ideje, tako da već naraštaj upozna rad i cilj Sokolstva. Pripravna osnova za predavanja naraštaju može da se crpi iz povesti Sokolstva i Slavenkih naroda, dalje upliv gimnastike na telesni razvoj omladine, štetni upliv uživanja alkohola i nikotina na mlado i nerazvijeno telo naraštaja. Veoma je zanimivo gradivo za predavanja: putopisi, znamenitosti i lepote pojedinih krajeva naše domovine Jugoslavije, opisi raznih trgovačkih radiona, industrije

i poduzeća u našoj domovini i izvan nje. Takva i slična predavanja šire obzorje mladim članovima našeg naraštaja. Mnogi su tek takvim predavanjima upoznali bogastvo i lepotu naše domaje, koju usled toga zavole još većim žarom, u omladini se time pobudi zanimanje za putovanjima i opažanje u prirodi, ublaži srce i potiče ju, da se veseljem lati korisnog dela i rada.

Nego predaleko smo zašli. Namera nam nije bila, da razložimo način i važnost predavanja, što će prednjaci da održe svom naraštaju a to i ne spada u naš list, koji je namenjen jugoslavenskoj sokolskoj omladini. Drugo nameravamo. Hoćemo, da kod naraštaja uzbudimo zanimanje za predavanjima, koja će sam naraštaj priredjivati.

Znam, da će mnogima medju vama, što redovito čitate »Sokolića« i što se ravnate po njegovim uputama zavezati u srcu sada, kad smo vam otkrili našu nameru. Naraštajnici, da predavaju sami sebi, kako je to moguće? Šta sve mi ne zahtevamo od vas? Ne, to nije izvedljivo, tako ćete vi misliti. Ali poleta, poleta, mladi prijatelji! Stvar nije tako mučna i tako strašna, kako izgleda na prvi pogled. Kao dokaz navadjamo nekoliko primera:

U današnjem »Sokoliću« čitate članak pod naslovom »Moj izlet na Mrzlico«. Napisala ga je članica sokolkog naraštaja u Trbovljima. Dobro ga pročitajte i uverićete se, da je stvar veoma zgodna za predavanje. Ako je pak sestra Ivanka bila u stanju da napiše onaj članak, sigurno bi bila kadrā, da tu stvari pročita pred svojim družicama. Ono pak što je uzmogla sestra Ivica, sigurno bi uzmogla još koja medju vama, isto bi uzmogao i koji brat medju naraštajnicima.

Uzmimo još jedan primer: dopala vam je u ruke nova knjiga i vi je pažljivo i sa razumevanjem pročitate tako, da dobro znate sadržinu pročitane pripovesti. Ako ste pomnjivo čitali, znaćete i svojim rečima isprepovediti ono što ste pročitali. Napišite sadržaj u koliko se sećate i ocertajte glavna lica te pripovesti. Takav je spis već zgodan za jedno kratko predavanje. Medjutim su istu pripovest pročitali i nekoji vaši drugovi, koji se istotako još sećaju sadržine. Po predavanju, što će ga održati jedan izmedju vas, oglašiće se i slušači i napomenit će još koješta iz te pripovesti, što ste vi ili zaboravili ili hotimice izostavili iz svog predavanja i tako će da se razvije debata, od koje će imati koristi svi slušatelji. Naravno je, da kod takvih predavanja mora uvek biti prisutan i vaš prednjak, koji će da vodi predavanje i da se brine, da se debatira pravilno i onako, kako se doliči sokolskom naraštaju.

Jedan je od vas bio prisutan javnoj vežbi susednog vam sokolskog društva. Nastupio je i naraštaj i pazio je osobito na ovoga budnim okom. Sam zna te vežbe i opazio je i najmanju pogrešku, koja se na vežbalištu potkrala u prostim vežbama kao i na spravama. Došavši doma, zapiše sve pogreške što je opazio na javnoj vežbi a isto tako i sve dobre strane

tog nastupa. I to je dobar material za predavanje naraštajnicima. Drugovi će takvo predavanje rada slušati i koješta će na taj način naučiti. Ne mislite, da takva predavanja moraju trajati čitavi sat. Dovoljno je da traju 15—20 minuta, a mogu se takva predavanja održati i posle vežbe u gombaoni, ako nema drugog mesta.

Sada, kad smo naveli nekoliko primera, nadamo se, da smo vas uverili, da su predavanja naraštajnika moguća. Zato pokušajte, najteže je započeti i čim jedan izmedju vas počne, drugi će ga brzo da slede.

Pošto smo znatiželjni, kakav će uspeh imati ovaj naš savet i poticaj, to molimo da šaljete »Sokoliću« izveštaje takovih predavanja, eventualno i samo predavanje, da ga, bude li zgodno, odštampamo. Tko će da se prvi oglasi? Gde je ono društvo, što ima najsmelije Sokoliće-predavatelje?

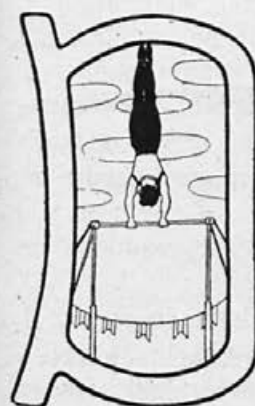
Prvi predavatelj naraštajnik, koji pošlje »Sokoliću« izveštaj svog predavanja ili samo predavanje, dobiće na dar lepu knjigu.

Sokolići, smelo na rad! Zdravo!

DR. LJUDEVIT PIVKO:

Pesem dobrovoljcev.

a je bila tudi pesem nevarno in izdatno orožje v vojni, še niste slišali. Pesem je pomagala razbijati in razkrajati avstrijsko fronto. Mislite si slovanske vojake, ki so pod krutim nadzorstvom neslovanskih tovarišev in poveljnikov stali v fronti kot avstrijske straže. Ko je pleglo v pozni noči pokanje pušk in je zablodila misel domov in se vpraševala, kaj bo z našo domovino po vojni, tedaj je z one strani, kjer je »sovražnik« imel svoje jarke, zadonela — naša pesem. Ali veste, kaj je prihajalo Čehom na misel, kadar mu je »sovražnik« zapel tisto krasno himno »Kje dom je moj«, in kaj je občutil Jugosloven, kadar so mu z nasprotni strani prizveneli zvoki »Lepe naše domovine«? Zaslutil je, da ni pravilno dvigati puško proti tem »nasprotnikom«, ki so stopili v borbo zoper Avstrijo na strani antantnih držav; morebiti je občutil, da so tam njegovi rojaki, borci za osvoboditev Slovanstva izpod nemškega in madžarskega jarma.

Tudi dobrovoljci v Italiji smo spoznali neizmerno moč svoje pesmi, prvič oktobra 1917. pri Asiagu. Pozimi, zlasti februarja 1918. smo pa uvedli celo redni pevski pouk, da se naučijo čete lepo peti in da lahko prirejamo Avstrijancem na fronti izbrane koncerte. Poročnik Stane Vid-

mar je vodil po dvakrat da teder pevsko šolo, v katero so zahajali častniki in vojaki-legionarji, ki so imeli posluh in glas. Izбира pesmi je bila vedno večja. Izposodili smo si pianino za mesečnih 10 lir in Stane je zapisoval napeve, včasih celo skladal, ker pesmaric nismo imeli. Vsak izmed nas je znal besedilo te ali one pesmi, mnogi so poznali tudi napeve ali celo posamezne glasove. Stane je pa itak mojster ne le v telovadbi, temveč tudi v harmoniziranju: poizkušal je skladbo najprej na pianinu, za pol ure smo pa že imeli razpisane štiri glasove za moški zbor. Tako se je potpožil naš pevski zaklad vsak teden za štiri ali več pesmi. Ker smo bili v tisti dobi jugoslovenski in češki dobrovoljci še združeni v skupnih oddelkih, smo se učili skupno naših in čeških pesmi.

In zaslovel vam je pevski zbor naše, tedaj še skromne legije slovanke. Došlo je do tega, da smo se morali otresati gostov, ki so nas hodili prečesto posecat z željo, da slišijo slovansko pesem. Na naša igrišča in telovadišča so prihajali kaj radi Italijani, Angleži, Francozi in po vsakem »matchu« smo peli, inace ni bilo miru. Celo tja k podjetnim Amerikancem se je razširila naša slava, in glej jih! Pridrdrali so na avtomobilih v Tugurio z najfinejšimi gramofonskimi aparati in sedaj — pojte, legionarji prepevajte, da ujamemo vaš zbor v gramofon! Jugoslovenskih narodnih pesmi se niso mogli nasititi — devet bosanskih smo jim zapeli zaporedoma za njihove stroje.

Dne 25. marca nas je posetila skupina štabnih oficirjev iz I., IV. in VIII. laške armade skupno s francoskimi častniki. Parado smo zaključili z našo himno. Naslednji dan, tik pred odhodom na fronto pa so bili zopet Francozi pred vrati, Claude de Saulees de Freycinet s svojimi publicisti. A nismo odbili niti njim prošnje, dasi smo že bili natlačeni v 8 »camionih« (tovornih avtomobilih); v avtomobilih stojé smo zapeli odkritih glav svojo himno, nato smo pa hiteli po beli cesti gor mimo Lusiane na Col del Rosso.

Kaj je napravila naša pesem tukaj, na Col del Rosso, vam hočem pripovedovati.

Na Col del Rosso so stali takrat francoski strelci (»chasseurji«), zraven njih na Col d' Echele pa laška brigada Livorno (33. in 34. polk). Avstrijsko fronto onstran v Val Frenzela je pa držal 12. strelski polk, ki je bil skoro čisto češki. K temu polku smo bili namenjeni. Hoteli smo obiskati slovanske Avstrijce, kot slovanski legionarji smo hoteli dobiti z njimi zveze.

Na sredi med Francozi in Lahi pod sedlom med Col del Rosso in Col d' Echele smo zasedli oporišče, ki je dobilo takoj novo ime: »slovansko oporišče«.¹ Odtod smo obiskali zvečer 28. marca avstrijsko (češko) posadko v Stoccareddo. Tiho smo razstavili najnujnejše var-

¹ „Posto avanzato sinistro degli Zuavi“; tako („Zuavi“) so nas začetkoma imenovali novinci 33. laškega polka, ki jim je beseda „Slavi“ bila popolnoma nova in manj znana nego ime afriških Zuavov...!

nostne straže, nato je pa intoniral naš zbor 22 pevcev slavnostno in ne preglasno himno »Kde domov můj.« Po tihi dolinici preko mirnih avstrijskih jarkov so se razlegali čudnokrasni akordi češke pesmi, ki je avstrijski vojak že štiri leta ni smel peti.

Izzvenel je konec: »A to je ta krásná země, země česká — domov můj!« Ves naš zbor je stal brezskrbno v skupini. Vedeli smo, da nas vse posluša, saj so konec pesmi morali slišati celo tam zgoraj na Col del Rosso, poldrugi kilometer daleč.

Zgodilo se je, kar smo pričakovali. Avstrijske straže so se dvigale, vstajale, stopale na ograjo, poslušale. Dobro smo videli ob belem zidu prve porušene hiše v Stoccardu v polmraku vojaško postavo, ki je nagibala prsa in glavo naprej, da vidi, kaj je to, kdo in kje so neznaní pevcí. Naš legionar, narednik Mlejnek, ki se je priplazil že prej pred hišo z dvema tovarišema, z dolгим Zavadiłom in smešnim Djurom Janjićem, je slišal natanko tudi pitajeno vprašanje, ki je veljalo drugemu Avstrijcu, kojega ni bilo videti:

»Poslouchej Tondo, co to je?« (Poslušaj, Anton, kaj je to?)

Nagovorjeni Tonda menda ni nič odgovoril. Mesto njega je odgovoril naš narednik Mlejnek iz svoje zasede, jedva 5 korakov pred zidom:

»Jen se neboj. Tondo, my jsme Češi!«

Vojaška postava ob zidu ni dočakala konca narednikovih besed, zdrknila je navzdol za kamenito ograjo kakor kamen. Glas neznanca v bližini, o katerem siromak ni nič vedel, ga je silno preplašil.

(Konec prih.)

Slovensko-hrvatski tolmač.

Pesem = pesma; tudi = također; nevarno = opasno; izdatno = izdašno; še = još; slišali = čuli; razkrajati = razjedati; vojake = vojnike; tovarišev = drugova; poveljnikov = zapovednika; kot = kao; ko je pleglo = kad se je stišalo; v pozni noći = kasno u noć; pokanje = pucanje; domov = kući; vpraševala = upitivala; kaj bo = što će bit; tedaj = tada; kjer = gde; sovražnik = neprijatelj; zadonela = zaorila; ali veste = znate li; prihajalo = dolazilo; zapel = zapevao; tisto = onu; občutil = oćutio; nasprotne = suprotne; kadar so mu prizveneli zvoki = kad je doćuo zvukove; nasprotnikom = protivnikom; zoper = protiv; zlasti = osobito; celo = dapače; pevski pouk = pevačku obuku; peti = pevati; izbrane = prvovrsne; v katero = u koju; zahajali = dolazili; posluh = sluha; izbira = izbor; vedno = uvek; besedilo = tekst; posamezne = pojedine; telovadbi = telovežbi; tem več tudi = nego također; poizkušal = pokusio; probao; že = već; razpisane = napisane; slišijo = čuju; igrišča = igrališta; telovadišča = telovežbališta; kaj radi = osobito rado; pridrdrali so na avtomobilih = štropotom su se dovezli na autum; laške = talijanske; prošnje = molbe; dasi smo že = premda smo već; stojè = stojeći; hiteli = jurili; gor = gore; kaj je napravila = kako je delovala; tukaj = ovde; zraven = blizu; polk = puk; oporišče = poduporanj, stanište; najnujnejše = najpotrebitije; varnostne = sigurnosne; štiri = četiri; brezskrbno = bezbrižno; vedeli smo = znali smo; saj = ta; pričakovali = ućekivali; ograja = ograda; hiše = kuće; postava = lik; kdo in kje = tko i gde; pevcí = pevači; natanko = taćno; vprašanje = pitanje; priplazil = dopuzao; veljalo = vredilo; menda = mislim, najbrže; nič = ništa; zdrknula = proletela; navzdol = nizbrdo.

Zakaj sem Sokol?

(Dalje.)

Govoril je o Žižki — o velikem slavnem vojskovodji, o katerem sem slišal doma, da je bil razbojnik.

Orožniki so poslušali od daleč in si zapisovali.

To je bil krasen izlet — toda imel je žalostne posledice.

Starosta društva je bil obsojen na 48 ur zapora, kasneje so mu to kazen spremenili v denarno globo, in jaz nisem smel nič več na sokolske izlete.

Tako se je sicer glasila zame stroga očetova razsodba, toda nisem se je držal dobesedno.

Veljala je le za tisto leto, dalje ne.

Zakaj sem napisal vse to? Tako me gotovo vprašaš.

Napisal sem to zato, da bi Ti razjasnil, kako so začele v moji notranjosti polagoma rasti simpatije do Sokoistva.

Orožniške straže spremljajoče društvo, prepričanje, da se dela Sokolom s tem velika krivica, to je bilo seme mojih simpatij do Sokolstva.

Kako sem postal član Sokola.

Študiral sem, toda po zdravniški preiskavi sem bil od telovadbe oproščen.

Ko so se končale moje študije, sem postal učenec praktičnega življenja, in vstopil sem v zabavno-izobraževalno društvo »Napredek«.

Bilo je to društvo srednjih družabnih slojev, toda čilo in živo društvo.

Vstopil sem vanj iz dveh vzrokov:

1. bil sem prijatelj godbe in petja,
2. že od mladega sem bil strasten čitatelj knjig in listov.

Ta svoja nagnjenja sem v »Napredku« lahko dobro uveljavljal.

Društvo je imelo svoj orkester — igral sem v njem na gosli, imelo je mešani in moški zbor, pel sem v njem tenor, imelo je veliko knjižnico, bil sem nje marljiv izposojevalec, vobče sem bil vnet član društva.

Dvakrat na teden sem igral pri skušnjah orkestra, dvakrat pel pri pevskih vajah.

Tukaj sem se spoznal s celo vrsto mladeničev — telovadečih članov Sokolskega društva.

Poleti nekoč proti večeru sem se vračal s sprehoda mimo realke, v čiji telovadnici je telovadil »Sokol«.

Tik pivovarne sem se sešel z vnetim prednjakom praškega Sokola, Silo, ki je bil doma na počitnicah.

Bil je študent, človek širokega obzorja, odkrit in pristrčen človek, povsod dober delavec in milega, iskrenega srca.

»Kam greš?« me je vprašal.

»Domov.«

»Ti bi tudi potreboval telovadbe kakor soli v jedi. Glej, kako izgledaš? — Kakor mlad starec. Komaj hodiš in poleg tega se izteguješ neprestano v višino, orsa ti vpadajo, še jetiko dobiš.«

»Jetiko!« Ta beseda me je pretresla. Danes sem jo slišal že drugič.

Zjutraj je očetu rekel profesor Kašpar, očetov prijatelj: »Ta vaš dečko vidno raste, takorekoč pred očmi. Pazite nanj, da ne dobi jetike.«

»No, veš,« izpregovorim, »jaz bi hodil k telovadbi, toda ker sem bil že v špli od nje oproščen, se bojim.«

»Česa bi se bal? — Neumnosti. Jaz ti jamčim zato, da boš v treh letih močan človek, če boš hodil k telovadbi. Ne silim te ne, toda svetujem ti. Samo svetujem ti. Že zdavnaj sem ti to hotel reči.«

»Veš kaj, vprašam zdravnika,« mu rečem.

»Prav. Posvetuj se z njim in ravnaj se po njegovem nasvetu. Gotov sem, da ti svetuje, da telovadiš.«

Razšla sva se.

Doma sem po večerji sprožil, da mi svetujejo, naj bi telovadil.

Oče je molčal.

Ko se zopet povrne pogovor na telovadbo, mi reče oče:

»Vprašaj zdravnika in naredi, kar ti poreče.«

Takoj drugega dne zjutraj sem se napotil k zdravniku da me preišče. Prihodnji večer sem bil že v telovadnici.

Bil sem z veseljem pozdravljen.

Navdušenje, ki je dihlo tu iz mladih teles telovadcev, me je hitro opojilo.

Dozdevalo se mi je, da je tu v telovadnici med Sokoli življenje drugačno in boljše nego v vsakdanjem življenju. Tovarišija, ljubezen, iskrenost, odkritost so jih vezale.

Tu ni nihče imel pred drugim nikakih tajnosti, prijateljsko in odkrito smo se pogovorili, med nami ni bilo nasprotstev.

In če je prišlo med dvema do nesporazumljenja, povedala sta svoje misli iz dna svoje duše. Včasih je prišlo tudi do ostrih besed. Toda nato je bilo občevanje zopet iskreno, pristrčno in prijateljsko.

Videl sem, da živijo tu vsi brez razlike stanu nekako rodbinsko, prijateljsko in bratsko življenje.

Bratsko v pravem pomenu besede!

In to razmerje, v katerem so živeli skupaj v telovadnici, so prenašali v javno življenje.

Sedaj šele sem videl v »Napredku« in drugod njih solidarnost, nežnost in ljubezen.

To ni bila mehkužna nežnost, polna poklonov in prilizovalnih fraz, ampak možata nežnost, s katero skrbni brat čuva svojega brata.

Ni bila ljubezen strastna in opičja, ampak ljubezen iskrena, vztrajna, ki za brata ne pozna žrtev, ki ima svojo podlago v razumu in zavesti in ne samo v preprostem, nestalnem čustvu.

Ko sem spoznal in videl vse to, sem bil rad član Sokolskega društva in ponosen sem bil na to.

Življenje v društvu.

Čim dalje sem bil član društva, tem bolj sem bil tega vesel.

Da, po pravici sem se veselil, da sem član Sokola, zakaj ne morem si predstavljati krasnejšega življenja, kakor je bilo naše življenje.

Že prej sem omenil, kakšen duh je vladal v društvu.

Fügnerejeve besede: »Bogati je brat onega, komur je bilo po usodi manj prisojeno, kdor z duševnimi močmi dela za blagor domovine, je iskren brat Sokola, čegar pest dičijo žulji poštenega dela.« Te plemenite besede so imele vso svojo veljavo v društvu.

Tudi v nazorih in prepričanju posameznikov je vladala tukaj največja svobodomiselnost.

Od začetka nisem poznal vsega življenja v društvu — zakaj niso me še poznali, zato mi niso še vsega zaupali.

Hodil sem k telovadbi in tu sem vadil v tretji, zadnji vrsti, to je v vrsti začetnikov.

Po telovadbi v vrstah, smo vadili prosto, navadno še skoraj celo uro.

Ko so me starejši člani spoznali, da imam v sebi temeljne sokolske lastnosti, sem bil sprejet nekako za pravega člana.

Oficielni sprejem mi je naznanil načelnik med prosto telovadbo.

Izpodbujal me je, da bi se pritezal v zgibo na drogu.

Okrog droga so stali nekateri starejši člani. Naskočil sem na drog — toda ves moj trud pritegniti se do brade nad drog je bil zaman.

(Dalje prih.)

Slovensko-hrvatski tolmač.

Obsojen = osudjen, zapor = tamnica, zatvor, več = više, razsodba = osuda, dobesedno = doslovce, vaje = vežbe, vnet = oduševljeni, neumnost = glupost, nasvet = svet, sem sprožil = kazao sam, vprašaj = pitaš, prepričanje = uverjenje, zdravniška preiskava = lekarska pregledba, godba in petje = glazba i pevanje, vnet = oduševljen, vaje = vežbe, telovaditi = vežbati, sprehod = šetnja, domov = kući, komaj = jedva, že = već, neumnosti = gluposti, veš kaj = znaš šta, vprašam = zapitam, posvetuj se = posavetuj se, zdravnik = lekar, telovadnica = gombaona, dozdevalo se mi = činilo mi se, nihče = nitko, če = ako, razlika stanu = razlika klase, ljubezen = ljubav, prisojeno = sudjeno, blagor = blagodat, posameznik = pojedinac, drog = preča, jutri = sutra, zgled = primer, pogum = odvažnost, počasi = polako, vŕeč = po volji.

Zgodovina telovadbe.

(Dalje.)

Telovadba v začetku novega veka. — Najznamenitejši možje poedinih narodov, zagovorniki pravilne telesne vzgoje.

Govoriti moramo še o dveh dobah v zgodovini telovadbe: o novem veku in o najnovejši dobi. Ta poslednja doba nas gotovo najbolj zanima, ker v nji živimo in imamo priložnost poučiti se vsak dan iz različnih časopisov o telovadbi pri nas in pri drugih narodih. Ne moremo pa prekoračiti iz srednjega veka v najnovejšo dobo, ne da bi se ozrli na razvoj telovadbe v novem veku, ker posebno temu se moramo zahvaliti, da je telovadba na oni višini, na kateri stoji danes.

Novi vek! Zakaj naj se pa imenuje tako? Saj so vendar tekla leta srednjega veka, o katerem smo se porazgovorili zadnjič, naprej in niso vprašala, ali naj ostanejo pri starem imenu, ali naj se od tega in tega leta nadalje imenujejo novi vek. Ne moremo se spuštiti globoko v to razmišljanje; to je stvar občne svetovne zgodovine. Naša naloga je, govoriti o telovadni zgodovini. Pri tem pa vendar moram odgovoriti na vprašanje: Zakaj novi vek? Poskusimo! — Že zadnjič sem Vam povedal, dragi mladi bratje in sestre, da računajo zgodovinarji novi vek od 1492. leta dalje. Tega leta je namreč odkril Krištof Kolumb Ameriko.

Našel je novo in veliko zemljo. Velikanski dogodek je bil to za tedanjo Evropo; zato pa računamo od tega leta dalje novi vek!

V srednjem veku smo slišali, da je imela cerkev vso oblast nad človekom. Edino to se je moglo in moralo delati, kar je ona zapovedala. Lepo je to, in nič nimamo proti temu, če zapoveduje cerkev; saj je vendar postavljena od Boga. Toda cerkveni predstavniki so se večkrat zmotili. Dejali in učili so n. pr., da mora človek skrbeti samo za dušo, za telo se pa ni treba brigati, tudi če postane sama kost in koža. Zato so bili tudi odločno protivni telovadbi mladine. Če premišljujemo božje nauke, najdemo, da Bog ne želi samo čiste, nepokvarjene duše od človeka, ampak zahteva od njega, dokler živi, tudi čisto, lepo in zdravo telo. Cerkev torej ni pravilno vzgajala mladine v srednjem veku, torej ni imela prav. Pa še v mnogih drugih stvareh so se zmotili cerkveni predstavniki. Vsak se lahko zmoti! Če pa se zmojiš, dragi bratec, ne smeš biti trmoglav in trditi, da imaš vkljub temu prav! Če bi bil tak, vedi, da se bo dvignilo sto in sto znancev in neznancev proti tebi in strli bodo tvojo trmoglavost.

Tako so koncem srednjega veka vstali v različnih državah možje, modrijani, pesniki, pisatelji, umetniki, vzgojitelji, ki so povedali na ves glas, da poseduje človek tudi svobodno voljo, da ima razum in da zanj zaradi tega ni dostojno ubogati samo gotovih ljudi, ki zapovedujejo, a se pri tem tudi motijo. Vstali so vzgojitelji, ki so začeli odločni boj proti srednjeveškemu načinu vzgoje. Mi hočemo tudi telesno in ne samo duševno zdrave mladine, so se vedno bolj in bolj čuli glasovi. Umetniki so ubirali svobodnejšo pot; nič več niso delali samo na povelje.

Zašel sem že nekoliko v stran, dragi prijatelji, in da ne zaidem predaleč, se ustavim in Vam povem, da se je s takimi možmi, ki so začeli brez strahu oznanjevati svobodnejše življenje in prerojenje človeške družbe, začel novi vek, novi vek tudi za telovadbo.

V tem veku se hočemo ozreti predvsem na one države, ki imajo za razvoj telovadbe največjih zaslug in ki so se brigale, da se prenesē zmisel za telovadbo tudi zunaj njihovih mej. V tem oziru stoje na prvem mestu Nemčija, Švedska, Anglija, Francija in Švica; od slovanskih zemelj pa naša stara znanka in prijateljica sedanja Čehoslovaška.

Pri prehodu iz srednjega v novi vek in v začetku novega veka so razni pedagogi in zdravniki razlagali s peresom in z besedo pomen in velikansko korist telovadbe. Polagoma so uničili srednjeveške vzgojne nazore. To seveda ni šlo prav hitro. Neutrudljivi vzgojitelji so imeil sčasoma vendar uspehe.

Eden takih delavcev je bil profesor in zdravnik Hyeronimus Mercurialis, ki je živel koncem 16. stoletja v Italiji. Napisal je več knjig o telovadbi, katero deli na zdravstveno, vojaško in atletsko. On zagovarja prvo kot edino pravo telovadbo, ki naj koristi vsestransko človeštvu. V teh knjigah govori tudi izčrpno o stari, idealni grški telovadbi.

Francozi so imeli Fr. Rabelais-a (izgovori: Rabele-a) in Michel de Montaigne-a (izgovori: Mišel de Montenj-a), ki sta živela v 16. stoletju in delovala v svoji domovini za telovadbo.

V Nemčiji sta imela tedaj velikih zaslug za telovadbo reformatorja Martin Luther in Ivan Zwingli. Zavzemala sta se jako za telesne vaje, ki jih danes združujemo v »lahko atletiko«, t. j. igre, plavanje, tek, skok itd.

Najbolj si moramo zapomniti v tej dobi telovadne zgodovine Čeha Jana Amos-Komenskega (1592.—1670.). Ta slavni slovanski učenjak, vzgojitelj in pisatelj številnih vzgojnih knjig, je posvetil v svojih spisih posebno pozornost telesni vzgoji mladine. Dejal je: Mladina naj dela telesno 8 ur na dan, 8 ur naj počiva in 8 ur naj se uči. Kar najbolj naj goji igre. Ker je bil Komensky jako spreten organizator šolstva, so ga poklicali na Angleško, kjer je uredil šolstvo. Angleži so prvi uresničili v svoji zemlji njegove misli o telesni vzgoji. Zato je pri njih tako razvita misel za telesno vzgojo kot mogoče pri nobenem drugem narodu. Najbolj

goje igre, kakor jih je učil že Komensky. Na polju telesne vzgoje se je odlikoval v Angliji tudi velik pedagog John Locke, ki je povdarjal posebno to, da se mora vzgojiti v človeku voljo. K vzgoji volje pa največ pripomore telovadba. Mladina se mora že v zgodnji mladosti naučiti krepiti telo in to pozimi in poleti. Obležena naj bo lahko in naj živi čim enostavnejše, da se utrdi in da ne bo treba za vsako malenkost zdravil.

V Franciji je bil Jean Jacques Rousseau (izgovori: Žan Žak Ruso), ki je živel od 1712.—1778., ki je napisal vsemu svetu znano knjigo o vzgoji »Emil«, v kateri razlaga s posebnim povdarkom in prepričanjem tudi o neobhodno potrebnih telesnih vzgoji. Da se mladina duševno dobro vzgoji, mora biti predvsem zdrava; zdravje pa pridobi in se ga utrdi najbolj s telovadbo pod milim nebom. Poleg proste telovadbe se morajo gojiti skupne proste vaje po taktu. Tudi deklice morajo telovaditi.

Zgodovina telovadbe zahteva od nas, da si zapomnimo može, ki sem jih pravkar omenil.

Po tem uvodu bomo pogledali kakšen sad so rodili zgledi in besede teh znamenitih mož pri poedinih narodih; v kakšnem razmerju se je razvijala telovadba pri njih in kakšne uspehe so dosegli. (Dalje prih.)

IVANKA NAGLAV:

Moj izlet na Mrzlico

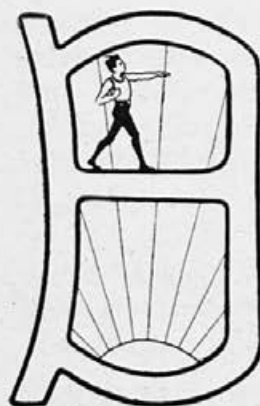
dne 22. maja 1921.

Nastopni spis nam je poslal br. vaditelj sokolskega naraščaja v Trbovljah. Piše nam: »V letu 1921. sem priredil s sokolskim naraščajem več izletov na bližnje gore, kjer sem po svojih močeh opisoval prirodne krasote naših planin. Da bi osvežil naraščajnikom spomine in navdušenje za te izlete, sem jim dal letos o Božiču, ko se navadno goji telovadba zaradi mraza in zaradi oddaljenosti posameznih naraščajnikov samo enkrat — izjemoma dvakrat — na teden, nalogo, da opišejo svoje vtise o letošnjih izletih. Kot uspehi teh nalog Vam pošiljam popis izleta na Mrzlico, ki ga je spisala gojenka Ivanka Naglav, učenka VI. razreda osnovne šole Trbovlje-Vode ter prosim, da ga priobčite v »Sokoliču«. Ker je naše društvo naročeno na 20 izvodov »Sokoliča«, ki ga mladina zelo rada čita, nam bo jako ustrezno, ako ga natisnete.«

Želji br. vaditelja radi ugodimo, ker nam je opis izleta jako všeč. Želimo, da br. vaditelj svoje delo v tej smeri nadaljuje in da nas še večkrat razveseli s podobnim poročilom. Veselilo nas bo pa še bolj, če bo sestavek ojunačil tudi vaditelje in naraščajnike ostalih naših društev, da bodo vršili isto in podobno delo. Ta-le spis pa jasno priča in potrjuje našo trditev, da je tudi sokolski naraščaj sam zmožen prirediti predava-

nja. (Glej članek »Predavanja« v današnji številki »Sokoliča«). Zakaj prepričani smo, da bi vsi naraščajniki radi poslušali, ako bi jim sestra Ivanka prečitala svoje vtise iz zleta na Mrzlico v telovadnici ali v društveni sobi. Svetujemo ji, da napravi ta poizkus, prosimo jo pa, da nas o uspehu obvesti. Za predavanje naj si izbere svoje vtise iz katerega drugega izleta ali kaj podobnega. (Opomba uredništva).

I.

ližalo se je že koncu meseca maja, ko smo se v petek popoldne v izredno velikem številu udeležile telovadne vaje. Dan je bil krasen in željno so naši pogledi uhajali skozi okna telovadnice na gore, ki jih je obsevalo pravkar poslavljaljoče se solnce s svojimi zlatimi žarki. Nehote smo si skoraj vse želele: »O, da bi bile sedaj tam gori, kako krasno je tam!«

Brat vaditelj je menda uganil te naše misli, zakaj ko je minila telovadba in predno smo se po poslednjem njegovem povelju »Voljno!« z glasnim »Zdravo« razpršile, nas je nenadoma vprašal:

»Katera želi iti na Mrzlico?«

Tu bi nas morali videti, kako smo se vse začele oglašati, jaz... jaz... jaz...

Vse smo kričale kot iz enega grla: »Vse gremo! — Vse gremo!«

No, brat vaditelj nas je nato posvaril, naj ne delamo zato takega vika ter nas opomnil, da brez dovoljenja roditeljev ne sme prav nobena iti. Določil je takoj prvo nedeljo za izlet, in sicer pod pogojem, ako bo lepo vreme. Zbirališče seveda telovadnica, odhod ob 6. uri zjutraj.

Ko sem se poslovila od svojih tovarišic, sem hitela naravnost domov in moje prvo vprašanje doma je bilo: »Mamica, ali smem v nedeljo s sokolskim naraščajem na Mrzlico?«

Mamica, videč moje hrepenenje, mi je koj privolila, tudi oče, ki sam rad zahaja na planine, mi je dal dovoljenje ter mi obljubil, da se, ako mu bo čas dopuščal, tudi on udeleži izleta.

Prva stvar je bila torej ugodno rešena. Ali samo dovoljenje za izlet je za tega, ki ga misli napraviti, še vse premalo, tu pride še vse kaj drugega v poštev, na kar je treba že prej pomisliti, predno se podaš na pot. Treba si je pripraviti obleko, obuvalo in kar je najvažnejše, založiti svoj nahrbtnik z vsem potrebnim, zakaj na Mrzlici ne čaka nikogar že pripravljeni obed, ako si ga sam ne prinese s seboj.

Precej dolgo sem razmišljevala o tem, ali končno sem uvidela, da je najbolje, ako prepustim vso oskrbo mamici, ki bode gotovo bolj razumnejša v takih zadevah kot jaz. Da sem pa pri izbiranju stvari bila sama vodnica, mi ni treba posebej pripomniti.

Do sobote zvečer je bilo vse pripravljeno, vreme je kazalo še vedno na lepo in mirnim srcem sem se podala k počitku, veseleč se prihodnjega jutra.

Nedelja! Komaj se je jelo svitati, sem bila že pokonci, hitro sem se napravila in hajd v telovadnico. Našla sem že dokaj tovarišic zbranih, tudi sestra vaditeljica in brat vaditelj sta bila že na mestu. Ali, bolj ko je naraščal dan, tem bolj se je oblačilo nebo, naznanjajoč, da danes gotovo ne bode nič kaj posebno lepo vreme, vse je kazalo, da ne bo najbrž nič z izletom.

Brat vaditelj, videč, da nas je danes mnogo manj kot se nas je v petek prijavilo, in opazujoč vreme, je odredil, naj še eno uro počakamo, in ako pokaže vreme na boljše, potem gremo.

Čakale smo žalostne, ker smo se bale, da ne bo izleta. Ali po enournem čakanju je kazalo na boljše, zato je brat vaditelj odredil odhod.

II.

Na Mrzlico, za katero računa S. P. D. dve uri in pol hoda, vodite iz Trbovelj do Sv. Katarine dve poti, in sicer ena se začne že takoj pri gostilni »Koren« dvigati ter gre mimo vile Sušnik ter posestnikov Brdar, Kozar do Papeževega znamenja, kjer je prvi lepi razgled na okolico Sv. Katarine (po domače Čeče) ter se šele na vrhu v bližini Sv. Katarine spoji z cesto, ki pelje v Št. Pavel. Ta pot je splošno priljubljena ne samo zaradi razgleda, ki ga nudi potnikom, ampak tudi zaradi velike okrajšave, zato jo splošno uporabljajo.

Po drugi strani pa vodi sicer veliko udobnejša, a tudi mnogo daljša občinska cesta, zvana »Nova cesta«, ki istotako pelje do Sv. Katarine. Začne se pri gostilni Tratnik, vodi do Sv. Marka (Ostenk-a), od tu pa se odcepi ena v Hrastnik. Ta cesta je sicer zelo lepa, ter se vije v obliki serpentini med samimi gozdi ali na njej ni prej razgleda, dokler se ne dospe do vrha. Uporablja se večinoma za vozove ter za promet s Hrastnikom in okoliškimi vasm.

Volili smo prvo krajšo pot, ki je na nekaterih krajih zelo strma. Nam je bila hoja kaj kratkočasna, pripovedovanja in upitja nikakor ni hotelo biti konec. Tu in tam smo se za trenotek ustavile, kjer sta nam brat vaditelj ali sestra vaditeljica pokazala kako znamenitost.

Dospevši do Šporina, nam je bil odmerjen daljši oddih. Posedle smo takoj okrog velike mize, vzele nahrbtnike z ramen ter poskusile naš prvi zajutrak po enourni hoji. Da bi znali, kako nam je šlo v slast. Medtem si je brat vaditelj preskrbel ključ od planinske kočice na Mrzlici, shranjen pri Šporinu, ter nas opozoril, da se treba zopet pripraviti na nadaljno pot.

Pri »Šporinu« je gostilna in trgovina, kjer se večinoma oglašajo vsi izletniki. Komaj pol minute v stran stoji cerkev Sv. Katarine, šola in

druge stavbe. Od tu je tudi krasen razgled na Mrzlico, ki se vidi mnogo bližja kot je v istini.

Odmor je bil končan in hajd zopet na pot.

Od Šporina naprej vodi kolovozna pot, dokaj široka za vozove ter zaznamovana z rdečimi znamenji S. P. D. Pomen teh znakov nam je med potjo razlagal brat vaditelj. Cesta se vije pod senco košatih kostanjev in visokih smrek ter raznega drugega drevja, po nekaterih krajih zelo strmo ter nudi le redkokdaj razgled na okolico. Iz nje se odcepi nabroj poti in stez, ki se pa zopet vse vračajo nazaj na glavno pot. Kdor jih pa zna, seveda vedno uporablja krajše poti, ali za tega, ki še ni bil nikdar na Mrzlici, je boljše, da se drži zaznamenovane poti.

III.

Končno smo prispeli iz gozda in odprl se nam je prekrasen razgled.

Pred nami se razteza velika planina, vsa posuta z raznovrstnim cvetjem. Le tu in tam stoji še kaka vitka smreka ali bela breza.

Pod nami pa se pojavljajo strmi bregovi z globoko dolino, v kateri se vije krasna bela cesta, ki pelje po prelazu Marije Reke dalje v Št. Pavel in v Savinjsko dolino. Skoraj v isti višini vidimo na nasprotnem vrhu cerkev Sv. Ane na Sv. Planini, dočim se nam je pri začetku hoje iz Trbovelj zdela še tako visoko.

Desno od Sv. Planine se pa izgublja pogled v veliko ravan, obsejano z nabroj trgi in vasmami v prekrasni Savinjski dolini.

Človek sprva niti ne ve, kam bi pogledal, kaj bi bolj občudoval. Ali te bele ceste, ali vrsteča se polja in gozdove, ali v širno daljavo?

Brat vaditelj nam je odločil kratek odmor, razjasnil nekaj najvažnejših točk, nato smo zopet nadaljevali naš pohod.

Pot, ki je še vedno kolovozu podobna, zmanjšuje že precej svojo strmino ter se polagoma vije okrog prvega griča skozi majhen gozdiček do podnožja drugega griča, kateremu se pa umakne ter krene pri zelo obsežnem starem drevesu naravnost na greben, ki spaja ta grič z Mrzlico. Od tega drevesa pa do grebena je zelo strma pot, ki popotnika zelo utruja, predno dospe do vrha grebena. Vendar ga mine takoj ta nevolja, ko zagleda kakih 15 korakov vstran prijazno lovsko hišico. Žal, da je ta kočica za izletnike nepristopna, ker je vedno zaprta in se ne more ključa nikjer dobiti. Tu smo imele zopet oddih in takoj smo posedle po mehki travi. Če nas je zjutraj plašilo slabo vreme, nam je bilo sedaj solnce toliko prijaznejše, zakaj tako toplo nas je ogrevalo, da smo z veseljem polegale po travi. Nekateri tovarišice, ki jim je bila pot že jako dolga, so spraševale:

»Ali bomo kmalu na Mrzlici?«

Pot po travniku je bila zelo dolga in zdelo se nam je, da bi morali že davno biti na Mrzlici. No, tu nam je sestra vaditeljica pokazala prvi

grič in zatrdila, da smo takoj tam, samo malo časa nam bo še hoditi in to skoraj po ravnem. Njeno zatrdilo nam je izgnalo vso utrujenost in nadaljevale smo zopet naš pohod.

Steza se nam je prvotno res zdela kot po ravnem, ali končno se začne zopet z visoko strmino dvigati ter pelje desno po planini proti vrhu, dočim leva odcepitev poti, ki je mnogo lažja za hojo, zavije skozi gozd.

Šli smo po oni stezi skozi gozd in komaj smo dospeli iz gozda, smo zapazili tudi cilj našega izleta planinsko kočo, zvano »Hausenbichlerjevo kočo«.

Glasi krič in juhe klici so ji veljali v pozdrav. Minila nas je utrujenost in skakale smo okrog kočice, dokler nam je ni brat vadiatelj odprl. Dovoljen nam je bil popolen odmor, odložile smo nahrbtnike, sezule čevlje ter v kolikor se je dalo tudi premenile naše obleke, kajti znale smo, da bode sedaj čas skakanja, pri katerem ne bomo posebno pazile na obleko. Prva stvar nam je pa seveda bila, da si brzo pripravimo obed, za kar pa nismo rabile posebno mnogo časa. Razdelile smo se v gruče, nekatere so ostale v koči, druge so polegale po travi. Medtem se je nabralo tudi nekaj drugih izletnikov, tako da je bilo vedno živahneje.

Koča leži malo pod pravim vrhom Mrzlice, v prav lepem zatišju, kjer sicer ni lepega razgleda, vendar pa prav ljubeč kotiček. Zadaž in na desno jo v mali razdalji obkroža gozd, spredaj je travnik, ki je v početku precej raven, dočim se dalje v ospredju spušča v strahovito strmino, po kateri skoraj ni mogoče hoditi.

Kako zelo pada ta strmina, sem skusila, ko sem šla iskat pitne vode, ki ima tam, kjer se končuje travnik ter prehaja v goščavo, tik velike bukve, svoj skromni izvirček. Sicer sem jo dobila polne steklenice ali povratek nazaj je bil tako težaven. Zato vsak, kdor gre enkrat po vodo, skrajno štedi z vsako kapljico, ki jo prinese do kočice.

Ker je bila še pomlad, je bilo dovolj vode, dočim so nam pravili drugi izletniki, da se zgodi v poletju ob hudi suši, da ta izvirček popolnoma usahne in potem je treba mnogo nižje v dolino, kjer se šele pride do pitne vode.

Od studenca do kočice pelje ob robu gozda strma gorska pot, ki se pa navadno uporablja samo za povratek, ker se večina izletnikov, kadar gredo navzdol, posluži bolj enostavne poti, vsedejo se na vejo in se spuste po travniku navzdol. Akoprav je to od posestnikov travnika v pomladnem času zaradi poškodovanja prepovedano in vrhu tega postane tudi obleka od sveže trave vsa zelena, vendar pa skoraj večina uporablja ta enostavni avto.

Ko sem jo srečno primahala nazaj do kočice kjer sem razdelila med tovarišice steklenice z vodo, sem si ogledala notranjost kočice.

Komaj sem odprla vrata, sem zazrla istim nasproti železno lično pečico, v kateri lovci in drugi izletniki, ki ostanejo čez noč na Mrzlici kuhajo ter se ob enem tudi grejejo, ako je mrzla noč. Na desni strani je velika podolgovata lesena miza s klopmi in na levi vzvišen oder s slamnjačami, ki jih uporabljajo za svoja nočna ležišča. Stene od kože se pa blešče od najrazličnejših podpisov, ki so napisani kar eden čez drugega. Čudila sem se, zakaj mora biti vsak, ki je bil enkrat na Mrzlici, tudi ovekovečen tu gori. Seveda potem tudi mene kot mojih tovarišic ni smelo manjkati, zato sem brž dobila kos oglja od suhe ogorele veje in začrtala svoje začetnice I. N. z datumom v ta stoječi album.

Sicer je pa to tudi brat vaditelj storil zame, ker je brez moje vednosti zapisal zunaj na koči, da bi se ne pozabilo, da sem bila tudi jaz na Mrzlici, z velikimi črkami:

»Ivanka je snedla danes pet žemelj!«

Kdor bo šel od vas gori, bo gotovo to opazil, ako ne bom prej sama prišla gori in izbrisala. Ker že govorim o koči, moram še povedati, da je koča deljena ter ima še majhen oddelek, kjer so istotako slamnjače za prenočevanje ter služi samo kot spalnica.

Sicer bi še dalje brskala po koči, a tu me je pozval klic za zbiranje in res zunaj so stale že vse pripravljene za pohod na vrh Mrzlice.

IV.

Pot od kože do vrha je zelo kratka niti dve minuti, zato smo kar zdrvele gori.

Dospevši na vrh, se nam je odprl prekrasen razgled. Posedle smo po tleh, brat vaditelj nam je dal daljnogled ter nam razlagal okolico. Od te razlage sem si še zapomnila sledeče stvari:

Celotna skupina, na kateri se nahajamo, se imenuje Mrzlica planina ter obstoji iz dveh glavnih vrhov in sicer iz zapadnega, ki je 1051 m visok in vzhodnega, ki ga imenujemo Mrzlica z 1119 m višine. Ker leže Trbovlje 300 m nad morjem in Vode samo 261 m, smo prehodili danes nad 850 m višine. Planina, oziroma travniki, ki jih zremo krog nas, se imenujejo Križka planina.

Ako se ozremo proti severu, zapazimo Golavi vrh, levo od tega pa Gradišče in Reško planino. Med prvim in drugim opazimo lepo cesto, katero spremlja ves čas majhen potoček, Reški potok. Oba se vijeta med strmimi stenami, dokler ne prideta v bližini Št. Pavla pri Preboldu na veliko ravan, »Savinjsko dolino«, kjer dohiti potok svojo majko Savinjo, dočim se cesta združi z glavno cesto Celje-Ljubljana.

Desno od Golavega vrha vidimo zopet velik hrib »Kamnik«, za katerim ležijo vasi Griže, Petrovče, Žalec ter nebroj drugih. Za vsemi temi se razprostira široka Savinjska dolina, v kateri se blešči od zapada proti vzhodu reka Savinja, spremljana tu in tam od glavne ceste, ki spaja Trst z Dunajem.

Proti vzhodu zapazimo nov vrh »Gozdnik«, v katerega smeri leži mesto Celje, ki se pa, žal, radi gričev v ozadju ne vidi.

Čisto vzhodno se dvigajo: Vrh 901, Suhi vrh, Borov hrib in drugi.

Proti jugu vidimo gorski greben z vrhom Kal-om, po katerem pelje gorska pot na Dol pri Hrastniku, dalje vas Hrastnik, za tem se vrste vasi Sv. Marko, Sv. Katarina in preko teh Trbovlje, Loke, Vode, Zagorje i. t. d.

Na zapadni strani zapazimo Sv. Planino, 985 m, z znano cerkvico sv. Ane, desno od nje Tabor, 1131 m, na kar nam prvi vrh Mrzlice planine zapre nadaljni razgled, onkraj tega pa se zopet prikaže Marija Reka ter omenjeni severni griči.

V.

Mrzlica, ki je vse leto jako obiskana, nudi svojim obiskovalcem res krasne slike.

Največ jo seveda obiskujejo domačini, ali tudi tujci ne zaostajajo mnogo za njimi, zakaj mnogokrat se najde tu družbo iz najrazličnejših krajev. Posebno Žalska podružnica S. P. D. jo kaj pridno obiskuje ter je dala letos napraviti lične tablice z napisi, ki so res imenitni gorski vodniki, žal, da samo za poti v Savinjsko dolino.

Ker smo si že dovolj ogledali, in ker nas je skrbelo, ako nas še čakajo v koči naši nahrbtniki, ki še niso bili popolnoma izpraznjeni, smo se napotili nazaj do koče. Naša skrb je bila nepotrebna, ker smo našli vse v najlepšem redu.

Zopet so se odprli nahrbtniki in vršil se je obed, nato pa prosta zabava. Kolikor najraznovrstnejših iger smo znale, vse smo morale danes ponoviti, na utrujenost ni niti mislila nobena. Ko smo se naveličale, smo pele, zatem zopet telovadile, tako da nismo bile nikdar popolnoma mirne. Pa saj je bil danes prost dan za nas in smeje smo poljubno skakati in kričati.

Brat vaditelj je uvidel, da nam ni do odmora, zato nam je dovolil, da smo se smeje tudi odaljiti od koče, nakar se nas je zbrala takoj skupina ter smo odhitele v gozd nabirat cvetke.

Dasi raste na Mrzlici nebroj najrazličnejših cvetlic, je vendar ena najljubših v tem času šmarnica ali binkoštnica, katerih smo nabrale prav lične šopke. Tudi prehlajenke in kukavice so bile v bujnem cvetju, kakor tudi druge gorske cvetice.

Razen vsakovrstnih navadnih rastlin raste tu izredno veliko »ar-nike«, katero hodijo sredi poletja ljudje prav pridno trgat, upotrebljajoč jo za najraznovrstnejša zdravila.

Pa kakor ima planina svoje bujno travniško rastlinstvo, enako ne zaostaja za njo gozd. Tu rastejo skoraj povsod črnomodre borovnice, vsakovrstne užitne in neužitne gobe ter sladke rdeče maline, ki jih je

posebno v poseki in lazeh proti Mariji Reki vse polno. Ob obronkih gozdov najdemo bujno rast robidovja ter polno okusnih, lepih rdečih jagod.

Tudi sem čula, da raste na Mrzlici neka posebna liliji podobna cvetlica, za katero pravijo, da ni nikjer na drugih hribih nje vrstnice, a imena vam ne smem povedati.*

Gotovo bi se Bog zna kako dolgo mudile po gozdu, če bi nas brat vaditelj ne bil opozoril, da se je treba vrniti nazaj h koči ter se pripraviti za odhod.

Solnce se je že pomikalo proti zatonu, vendar smo nekako s težavo pripravile svoje stvari, vzele nahrbtnike na rame ter v slovo zapele »Lepo našo domovino«, nakar smo nastopile pot proti domu. Ta je bila mnogo lažja kot zjutraj in med glasnim petjem smo kmalu dospele do Sv. Katarine, kjer je bil zopet daljši odmor.

Tu smo napravile iz naših po poti natrganih cvetk velike šopke, si okrasile lase in obleko in take se vrnile v gručah skozi Trbovlje do Vode, kjer smo se potem z radostjo v srcu nad prebitim krasnim dnem, vesele razšle vsaka na svoj dom. Saj smo že komaj čakale, da povemo doma, kako krasno smo se imele na izletu.

Ta dan je gotovo ostal vsaki v najlepšem spominu.

Slovensko-hrvatski tolmač.

Vaditelj = prednjak, izjemoma = iznimno, naloga = zadača, gojenka = članica narastaja, izvod = primerak, zelo = veoma, všeč = po volji, poročilo = izveštaj, zmožen = u stanu, število = broj, uganil = pogodil, posvaril = opomenuo, hrepenenje = želja, obljubil = obečao, v poštev = u obzir, precej = dosta, pokonci = na noge, S. P. D. = Slovensko Planinsko Društvo, pelje = vodi, vasmi = selima, oddih = odmor, trgovina = dućan, zaznamovana pot = označena cesta, gozd = šuma, ne ve = nezna, grič = krš, planina, hišica = kućica, takoj = odmah, res = istina, u istinu, gruče = grupe, pomlad = pramaljeće, šele = tek, komaj = jedva, čez = preko, veja = grana, imenitni = izvršni, šopke = kite.

* Najbrž bo to liliji jako podobna 80 cm visoka rastlina asfodil, latinsko *Asphodelus albus* Mill. Raste na južnem Tirolskem, na južnem Štajerskem samo na Mrzlici in na Kranjskem. Zanima nas, če smo ji pogodili pravo ime. Ali ne bi mogli dobiti prihodnje poletje ene na vpogled? — Opom. uredn.

Podmladek rdečega križa.

(Podmladak crvenoga krsta.)

a časa svetovne vojne je nastal v Ameriki podmladek rdečega križa, katerega člani so bili ameriški otroci, ki so zbirali perilo in obveze za ranjence in prodajali list, ki je dajal nasvete, kako bi se pomoglo čimprej dokončati vojno. Po vojni se ta organizacija ni razšla, ampak so ji dali drug delokrog. Med vojno je skrbel podmladek za zdravje vojakov, po vojni naj skrbi za svoje zdravje in za zdravje mladine po vsem svetu.

Današnji podmladek rdečega križa v Ameriki ima nalogo, da si z izpolnjevanjem različnih higienskih predpisov utrjuje zdravje, da se medsebojno podpira v vseh življenjskih neprilikah, da goji stike z deco drugih držav in da tej v potrebi pomaga ter s tem pripomore k mednarodnemu prijateljstvu vsega sveta.

Ameriški podmladek rdečega križa je razširil svoj delokrog po vsem svetu. Poslal je stotine igrac ubogi deci, mnogo hišne oprave za domove, ki so bili opustošeni po vojni, nebroj knjig in cele knjižnice za deco, perilo in obleko za deco, denar za prehrano gladujoči in bolni mladini, dal je štipendije siromašnim dijakom, osnoval in vzdrževal šole in sirotišča v Evropi. Prošlo zimo je odposlal 10 tisoč božičnih daril za ubogo evropsko deco in daroval 300 tisoč kron za obnovo selskih šol v Srbiji in za igro zdravja v Jugoslaviji. Ameriški podmladek hoče pomagati naši deci, ker ve, da je mladina v Jugoslaviji mnogo več trpela v svetovni vojni nego ameriška in da še trpi na vojnih posledicah.

Ker je zdravje, moč in sreča prvi pogoj za srečno življenje, zato hoče ameriški podmladek rdečega križa naučiti našo mladino igro, ki se imenuje »Borba za dobro zdravje«. To igro je igralo 70 tisoč češkoslovaških otrok, ki so v plemeniti medsebojni tekmi izpolnjevali enostavna zdravstvena pravila in s tem dosegli napredek v svojem zdravju. To igro naj bi igrala tudi jugoslovenska deca, ker tudi ta potrebuje za splošni napredek zdravja, moči in sreče.

Kako se igra: »Borba za dobro zdravje«? Vsak deček, vsaka deklica žrtvuje za to igro dnevno 15 minut in vrhutega še eno uro v tednu. Igra traja 3 mesece ali 12 tednov. Vsak igralec se zaveže, da si vsako jutro in večer umije roke, vrat, ušesa in osnaži nohte ter očisti zobe, da si pred vsakim obedom umije roke, da spi pri odprtem oknu, da se vsak teden koplje, da diha skozi nos, da se vedno pravilno drži, da skrbi za snago v učni sobi in v stanovanju, da je njegova vnanjost vedno v redu, zlasti lasje, da ne vtika nikdar umazanih predmetov v usta, da nikdar

ne pljuje na tla, niti na ulici, da ne pije iz čaše, iz katere pijejo drugi in da pridobi tovariša za to igro ter vsak dan izvrši kako dobro delo. Naloge niso težke in jih vsak lahko izpolni. Vsak igralec se mora začetkom in ob koncu igre izmeriti in iztehtati, zato dobi poseben listič, na katerega se vpiše njegova velikost in teža. Poleg tega dobi list za mesečno poročilo. Na ta list si vsak dan s križcem zaznamuje, če je izpolnil prej naštete dolžnosti. Ta listič ima igralec ves teden doma. Koncem tedna prinese deca listič v šolo. Vse te uspehe napiše učitelj na poseben list, kjer je seznam vseh učencev. Kdor ima tedensko vsaj 33 točk ali več, temu napiše učitelj poleg imena rdečo zvezdico, kar pomeni, da je dobil igro za isti teden. Kdor ima koncem prvega meseca 4 zvezdice, dobi znak, to je rdeč trak z napisom »Zdravje«, koncem drugega meseca dobi znak z napisom »Moč« in koncem tretjega meseca znak z napisom »Sreča«.

Vsak mesec dobi deca nov list s pravili. Kdor je dobil igro prvi mesec, dobi za drugi mesec obsežnejša pravila, ako pa igre ni dobil, tedaj lahko začne zopet s pravili za prvi mesec. Zaključitev trimesečne igre se izvrši na svečan način ter se pri tem razdelijo znaki. Igralci dobijo navodila o negovanju zob in spise, kako se obvarujemo raznih bolezni, vsak dobi tudi zobno ščetko in kos mila.

Starši morajo paziti, da deca, ki igra »Borbo za zdravje«, pravilno in pošteno zapisuje vsak večer križce v svoj listič. Sicer pa se pričakuje od igralcev samih toliko poštenosti in odkritosti, da ne bodo neopravičeno delali križcev in sleparili, zakaj toliko poštenosti in ponosa mora imeti vsakdo, da ne bo nosil s sleparijo dobljenih nagrad in se ponášal z nezasluženim odlikovanjem.

Igra za »Borbo dobrega zdravja« se vrši že v desetih evropskih državah, v ostalih pa se pravkar vršijo priprave za to igro. Podmladek rdečega križa v Ameriki je poslal k nam svojo zastopnico gdč. Ado Palmer, ki uvaja jugoslovensko deca v to igro in daje zato potrebna navodila. Po večjih mestih naše države se igra že vrši, pozneje prične igro tudi deca po deželi.

Ker stremi tudi Sokolstvo za tem, da si ohrani naša mladina telesno zdravje in utrdi telo, da bo zmožna vseh naporov in da si prisvoji odporno moč proti raznim boleznim, zato pozdravlja stremljenje in delovanje Podmladka rdečega križa. Higiena je važen činitelj za napredek in blagostanje naroda. Sokoliči in sokoličice, stopite tudi vi v krog igralcev za borbo dobrega zdravja. Držite se točno navodil, ki jih vam daje rdeči križ in izpolnjujte jih vestno, kar vam bo v veliko korist. Bodite borci in junaki tudi v tem oziru, zlasti pa upoštevajte ta navodila, kadar ste v telovadnicah in na telovadiščih. Bodite vzor drugim pri izpolnjevanju zdravstvenih predpisov!

Otrok = dete, je dejal = davao je, vojna = rat, ampak = nego, stik = dodir, se zaveže = obveže se, osnažiti = očistiti, odprt = otvoren, snaga = čistoća, vnanjost = spoljašnjost, vedno = uvek, lasje = kose, nikdar = nikada, poročilo = izveštaj, rdeč trak = crvena vrpca, obvarujemo = čuvamo, sicer = inače, sleparili = varali, stremljenje = nastojanje.

Popravki k vajam naraščaja za I. jugoslov. vsesokolski zlet.

Proste vaje moškega naraščaja, natisnjene v Sokoliču I. 1920., stran 151., so nekoliko izpremenjene, sicer ostanejo gibi isti, le ritem se nekoliko spremeni, zato se nekateri takti izmenjajo. Istočasno priobčujemo še enkrat popravke, ki so bili priobčeni na ovojnem listu I. številke Sokoliča iz I. 1921. Enako je treba popraviti hrvaški tekst, glej Sokolič, letnik 1921., stran 24. ter velja prvotni slovenski tekst s sledečimi popravki kot edino pravi za nastop in tekmo na I. jugoslov. vsesokolskem zletu.

I. sestava, II. doba:

1. Vzravnavna, s $\frac{1}{2}$ obr. v I. (na peti d. in prstih I. noge) do odnožne stoje z I. — vzročiti p. p.,

2. odročiti h. p.,

3. s $\frac{1}{1}$ obr. v I. itd. neizpremenjeno,

4. drža.

V opombi odpade »e« in zadnji stavek: V tem položaju ne postajaj itd.

II. sestava, I. doba:

1. Zanožna stoja itd. neizpremenjeno,

2. Izpad z d. v stran itd. neizpremenjeno,

3. drža,

4. Vzravnavna, s prisunkom I. noge vzpon itd., to je »e« iz II. dobe,

1. takta. V opombi zamenjaj številko 2. z 3.

II. sestava, II. doba: 1. Opora čepno zunaj rok, to je »na« iz II. dobe,

1. takta. 2., 3. in 4. neizpremenjeno. Sledeča opomba se glasi: V taktu

4. se za hip ustavimo in odtod se na I. hitro znižamo v oporo čepno (koleno zunaj). Trup zmerno predklonjen, peti skupaj. — Ta del opombe spada torej še k I. dobi.

II. sestava, IV. doba, 2. takt izpusti besedo »vzklon«. V tej opombi pa čitaj zadnji stavek: V čepanju ne čakaj, temveč se takoj vzravnavaj v spetno stojo na 2.

III. sestava, II. doba, 3. takt čitaj: — desno roko izravnati in zasukati v palčji položaj,.....

IV. sestava, III. doba, 1. takt čitaj: — vzravnavna, vzklon — s $\frac{1}{2}$ obr. v I.

Vaje s ploščami ženske dece. V hrvatskem tekstu (Sokolič, l. 1922, št. 1.—2., stran 28.) se glasi 1. takt 1. dobe v prvi sestavi: »Stav odnožni l.« ne zanožni. V četrti sestavi, II. doba, 3. takt se glasi: izdržati i početi slijedeče gibanje.

Ker bi bila nabava predpisanih plošč (obročkov) za vaje ženske dece predraga, je sklenil Savezni T. O., da se plošče, oziroma obročki sestavijo na enostavnejši način, in sicer: navadni obroč, kakor jih uporabljajo sodarji, se pobarva z rdečo barvo. Na obroček se prišijejo preprosti, 3 cm široki trakovi, modre, bele in rdeče barve, tako da se v sredini obročka križajo. V križišču trakov se našije modra kokarda, ki meri v premeru 10 cm, na sredo kokarde pa 2 cm velik bel gumb. Tako sestavljeni obročki sicer ne bodo tako polni, kakor je bilo prvotno namenjeno, bodo pa vzlic temu lepi in ne predragi. Obročke dobavljata po nizki ceni tvrdki: Bašin i drug, Ljubljana, Sv. Petra cesta in Bernard Cescuti, trgovec, Ljubljana, Stari trg.

Mladi vojaki.*

Na koračnico V. Parme, sestavil France Pleničar iz Litije.

Nastop se izvede v četveroredih v tesnem bočnem in čelnem nastopu. Redovi se odštejejo od desne proti levi na 1, 2, 3, 4. Temeljna postava: spetna stoja, priročiti, pest p. p.

Časomerje 1, 2, 3, 4; v pohodnih slučajih se odštejeta dva takta 1—8.

Položaj pesti je palčji, če ni drugače navedeno.

Koncem sestave, ko pridejo četveroredi v tesni čelni sestop, da vodnik povelje: »Puni korak«.

Telovadci vkorakajo v četveroredih na telovadišče, medtem tolče mali boben, na znamenje vodnika pa udari veliki boben s čimelami, nakar pričnejo na prvi takt godbe takoj izvajati I. del.

I. del.

- I } 1—8 osem pohodnih korakov naprej.
- II }
- III } 1—8 osem pohodnih korakov v prosti razstop v širino, polagoma
- IV } odročiti h. p., na osmi korak priročiti.
- V }
- VI } 1—8 osem pohodnih korakov v prosti razstop v globino.
- VII 1. (lihi: 1. in 3. red) s pol obr. v l., izpad z l. naprej, predročiti gor z l. pest p. p., zaročiti z d. pest p. p.
(sodi: 2. in 4. red) isto v nasprotno stran.

* Ponatis iz Sokolskega Vestnika župe Ljubljana I, na željo mnogih naših naročnikov. Opom. uredništva.

2. (lihi) z naponom l. izstopna stoja z d. naprej in $\frac{1}{2}$ obr. v l., v odnož. stojo z l., vzročiti, pest p. p.
(sodi) isto v nasprotno stran.
3. vsi prinožiti, (lihi s l., sodi z d.); skozi odročenje priročiti.
4. drža.

VIII 1. (lihi) izpad z l. v stran — s krogom soroč. na desno vzročiti z l., odročiti dol z d.
(sodi) isto v nasprotno stran; (l. zapestja lihih in d. zapestja sodih se križajo).

2. drža.
3. prinožiti (lihi z naponom l., sodi z naponom d.), priročiti.
4. drža.

IX 1. (lihi) izpad z d. v stran — vzročiti ven z d., z lokom na d., odročiti dol z l. p. p.
(sodi) isto v nasprotno stran (zapestja sodih se križajo).

2. drža.
3. (lihi) z naponom d. in prisunkom l. spetna stoja — priročiti.
(sodi) z naponom l. in prisunkom d. spetna stoja — priročiti.
4. drža.

X 1. vsi: umik z d., lahni predklon — roki priročeni, p. p.
2. vsi: vzklon, vzravna na l., s prisunkom d. spetna stoja — skrčiti zaročno.
3. vsi: suniti v priročenje.
4. drža.

XI 1—4	8	} 16 pohodnih korakov naprej.
XII 1—4		
XIII 1—4	8	
XIV 1—4		

XV—XVII isto kakor v VII., VIII., IX. taktu.

XVIII 1. vsi: suniti z d. — lahni predklon — roki priročeni p. p.
2. (lihi) vzklon z naponom l., izstopna stoja z d. naprej — predročiti.
(sodi) z naponom in odzivom l. vzravna na d. v prednoženju z l. — predročiti.
3. (lihi) s prisunkom l. spetna stoja, (sodi) prinožiti z l.; vsi: priročiti.
4. drža.

II. del.

I 1. (1. + 2. red) $\frac{1}{2}$ obr. v l. v zanožno stojo z d.; z lokom z d. naprej predročiti dol v l., pest na l. boku; leva roka priročena, pest p. p.
(3. + 4. red) pogled v d., z lokom z d. naprej, predročiti dol v l., pest na l. boku; l. priročena p. p.

2. drža.
3. (1. + 2. red) izpad z d. naprej, z lokom gor, vrhni udarec z d., l. priročena, pest p. p.
(3. + 4. red) $\frac{1}{2}$ obr. v d., izpad z d. naprej, z lokom gor, vrhni udarec z d., l. priročena, pest p. p.
4. drža.
- II 1. (1. + 2. red) z naponom in prisunkom d. spetna stoja k l. — predročiti z d. dol not, pest ob l. boku; l. priročena, pest p. p.
(3. + 4. red) z naponom d. $\frac{1}{2}$ obr. v l. na l. peti in s prisunkom d. spetna stoja — z lokom gor, predročiti dol z d., pest ob l. boku; l. priročena, pest p. p.
2. drža.
3. (1. + 2. red) $\frac{1}{2}$ obr. v d., zanožna stoja z l. — z lokom naprej ven, priročiti z d., l. priročena, pesti p. p.
(3. + 4. red) z lokom naprej ven priročiti z d. — l. priročena, pest p. p.
4. (1. + 2. red) s prisunkom l. k d. spetna stoja.
(3. + 4. red) drža.
- III 1. (vsi) izpad z d. nazaj (l. noga in trup tvorita eno premo) — po predročenju vzročno na ven, skrčiti na not, d. pest na tilniku, vrhno kritje z l.
2. (vsi) z odzivom d. prenos teže telesa na l., zanožna stoja z d., roke drža.
3. (vsi) s prisunkom d. spetna stoja — suniti v priročenje.
4. drža.
- IV 1. (vsi) izpad z d. nazaj — d. z bočnim krogom gor zaročiti, l. predročno skrčiti na usta, pest pod d. ramenom.
2. (vsi) z odzivom z d. prenesti težo telesa naprej na l. nogo v zanoženje z d. (roke drža).
3. (vsi) s predročenjem d. in cel obrat v l. na prstih l., izpad z d. nazaj.
4. (lihi) z odzivom in prisunkom d. k l. spetna stoja — suniti v priročenje.
(sodi) z naponom desne prinožiti l. k d. — suniti v priročenje.
- V 1. (vsi) čepna opora zanožno z d., prsti rok v višini l. noge.
2. 3. 4. drža.
- VI 1. (vsi) poklek na d., lahni predklon — predročno dol, upogniti na not z l. (komolec leve roke se opira na l. koleno), predročno gor, skrčiti na not z d. (hrbet d. pesti se dotika nosu).
2. 3. 4. drža.
- VII 1. (vsi) vzravnavna na l. s prisunkom d. spetna stoja — predročiti;
2. (vsi) odročiti dol;
3. 4. drža.

- VIII 1. (vsi) skrižna stoja z d. spredaj — odročno skrčiti, prsti izteg-
njeni v h. p. se dotikajo senc.
2. (vsi) vzpon in cel obr. v l. na prstih obeh nog v spetno stojo.
3. (vsi) mahnuti v priročenje.
4. (vsi) drža.

IX = V. taktu.

X = VI. taktu.

XI = VII. taktu.

- XII 1. (lihi) izstopna stoja z d. naprej — predročiti.

(sodi) izstopna stoja z d. nazaj in prednožiti z l. — predročiti.

2. (lihi) s prisunkom l. spetna stoja (sodi) prinožiti z l.; vsi priročiti.
3. 4. drža.

XIII—XXI = I.—VIII. taktu.

III. del.

I kakor VII. takt prvega dela.

II 1—4 } osem pohodnih korakov naprej.

III 1—4 }

IV 1—4 } osem pohodnih korakov nazaj: na prvi korak odročiti, na
V 1—4 } drugi upogniti d. na not, pest gor v višini prs, odročno
dol upogniti na not l., pest v višini pasu; na tretji korak
se položaj rok menja in postopno dalje vseh 8 korakov
(bobnanje).

- VI 1. (vsi) izpad z d. nazaj, odročno skrčiti z d. navzgor, dlan odprta
h. p., prsti se dotikajo senc; z l. vzročno na ven upogniti na
not, dlan lahko upognjena nad glavo, h. p.

2. 3. 4. drža.

- VII 1. vsi: z naponom in prisunkom z d. spetna stoja k l., suniti v
priročenje.

2. 3. 4. drža.

- VIII 1. vsi: $\frac{1}{2}$ obrata v l. v zanožno stojo z d., d. zaročno skrčiti
dl. p., prste nalahno priviti, z l. predročno not dl. p. prsti na-
lahno priviti navzgor (držanje puške).

2. drža.

3. vsi: $\frac{1}{2}$ obrata v d. na l. peti v spetno stojo — priročiti.

4. drža.

- IX 1. $\frac{1}{2}$ obrata v d. v zanožno stojo z l., z rokami isto kakor VIII.—1.

2. drža.

3. $\frac{1}{2}$ obrata v l. na d. peti v spetno stojo — priročiti.

4. drža.

X—XVI = II.—VIII. taktu.

- XVII 1. čepenje — predročiti, pesti p. p.

2. 3. 4. drža.

IV. del.

- I 1. 2. 3. 4. vzravnavo v spetno stojo — predročiti (polagano in vezano).
- II 1. vzročiti, dlan odprta p. p.
2. 3. 4. drža.
- III 1. vzročno roke križati v zapestju, l. pred d., pesti dl. p.
2. s skrižanimi rokami predročiti gor.
3. 4. polagoma predročiti s skrižanimi rokami.
- IV 1. 2. s skrižanimi rokami vpogniti predročno na not.
3. suniti v odročenje, dlani odprte h. p.
4. drža.
- V 1. suniti v priročenje.
2. 3. 4. drža.
- VI = II. del VIII. takt.
- VII = III. del XVII. takt.
- VIII—XIV. = IV. del I.—VII. takt.
- XV = I. del VII. taktu.
- XVI 1. vsi en korak na not.
2. vsi en korak na not.
3. (1. + 4. red) en korak na not.
4. (1. + 4. red) en korak na not.
- XVII vsi: izstopoma z l. pohod naprej v stik, nato odhod iz telovadišča na povelje »Puni korak«.
(Godba takoj ponovi celo koračnico, da odkorakajo telovadci iz telovadišča).

GLASNIK.

† Brat Janko Kovačič.

Dne 14. marca 1922. je nenadoma preminul br. Janko Kovačič, znan in priljubljen sokolski vaditelj in tekmovalec na mednarodni tekmi, član Tehniškega odbora Jugoslov. Sokolskog Saveza. Smrt je rešila dobrega in skromnega br. Jankota težkega trpljenja, ki ga je potrpežljivo prenašal dolgo vrsto let. Bolezen si je nakopal meseca decembra l. 1914., ko je pri umiku iz Srbije v polni vojaški opremi preplaval deročo Drino in zaradi onemoglosti obležal na bregu reke. Našli so ga v snegu in prenesli v bolnico, kjer se je dolgo boril s smrtjo. Njegovo močno telo je sicer takrat zmagalo, toda bolezen mu

je zapustila strašne posledice. Njegovo živčevje je bilo uničeno in umu je vedno bolj pešal. Kratko pred smrtjo se mu je popolnoma omračil, tako da je moral v umobolnico, kjer je končal svoje mlado življenje, ki je bilo posvečeno z vsem srcem sokolski ideji in sokolskemu delu. Sokolstvo mu je v znak hvaležnosti za njegovo nesebično požrtvovalnost priredilo veličastno zadnje spremstvo, pri odprtem grobu se je od njega poslovil v imenu Sokolstva br. dr. Murnik.

Br. Kovačič je bil rojen v Premu pri Ilirski Bistrici. Gimnazijo je dovršil v Ljubljani, pravne studije pa v Pragi. Prve sokolske nauke je dobil že v Ljubljani, pra-

vo sokolsko vzgojo pa mu je dala Praga. Tu je posečal tečaj Češke Obce Sokolske in ga je dovršil z najboljšim uspehom, pri tem se je pa navzel tudi prave sokolske ideje, kateri je ostal zvest do svoje smrti. Sam se je točno in strogo držal vseh predpisov in discipline, zato pa je tudi od drugih neizprosno zahteval, da se ravna po sokolskih načelih. Ta njegova strogost je bila nekaterim telovadcem, ki so stali pod Kovačičevim vodstvom, izpočetka neprijetna. Ko pa so se ji priučili, so vzljubili tudi br. Jankota, ki jim je bil potem najljubši vaditelj. Še kot visokošolec je bil nekaj časa društveni vaditelj sokolskega društva v Karlovcu in nad leto dni v Osijeku, tu je bil tudi župni načelnik ter je vodil vaditeljski tečaj. Ker je bil prvovrsten telovadec, ga je l. 1912. poslala Slov. Sokolska Zveza kot tekmovalca k mednarodni tekmi v Turin, kjer je pri metu krogle dosegel eno točko več nego vsa italijanska tekmovalna vrsta skupaj.

Po končani svetovni vojni je toliko okrevail, da se je polagoma zopet lotil telovadbe in sokolskega dela, vendar ga je zdravstveno stanje vedno bolj oviralo. Vstopil je v službo k policijskemu ravnateljstvu, pozneje pa prestopil v mestno službo v Ljubljani.

Br. Kovačič je bil vzor-sokol vsem, ki so ga poznali. Vso svojo moč, vztrajnost, nesebičnost in ljubezen je žrtvoval večno lepi sokolski misli, za vresničenje sokolskih idealov mu ni bila nobena žrtev prevelika, nobeno delo pretežko. Ime br. Kovačiča bo v zgodovini jugoslovenskega Sokolstva zapisano med prvimi in najboljšimi sokolskimi delavci. Tebi, mladina, bodi njegovo delo za zgled! Sokolstvo mu ohrani časten in trajen spomin.

Obletnica smrti našega prvega staroste dr. Iv. Oražna.

Dne 11. marca je preteklo eno leto, odkar je na svojem mirnem domu zatisnil za vedno oči prvi starosta ujedinjenega jugoslovenskega Sokolstva. Težko nas je zadela ta izguba, ker smo izgubili brata, ki mu je bil smoter ustvariti enotno jugoslovansko sokolsko organizacijo. V tem svojem stremljenju in delovanju je videl pokojni brat starosta velik uspeh našega ujedinjenega naroda in naše mladine.

de države. Sam je bil zgled sokolskemu članstvu, z nesebično delavnostjo in s skromnim življenjem ter z vestnim izpolnjevanjem svojih dolžnosti je kazal pot svojim sokolskim sobratom. Jugoslovanski mladini, v kateri je videl veliko bodočnost naroda, je zapustil vse svoje premoženje, da olajša njeno trnjenje in bedo za časa študij. Posnemaj vzor-moža tudi ti sokolski naraščaj, ki najdeš v sokolski družini vse one vrline, ki so krasile tvojegega dobrega in skrbnega prijatelja. Ohrani mu trajen in hvaležen spomin!

Šestdesetletnica Sokolstva.

Dne 16. februarja 1862 se je vršil ustanovni občni zbor prvega sokolskega društva v Pragi — bilo je to v dobi, ko je padel avstrijski absolutizem in ko se je začelo probujati narodno življenje v vseh vrstah naroda. Sokolstvo je ravno v tej dobi stopilo na čelo narodnega gibanja in zbiralo v svojem krogu prve narodne bojivnike.

Prvi starosta praškega Sokola je bil Fügner, prvi načelnik dr. Miroslav Tyrš, ki je ustvaritelj sokolskega telovadnega sistema. Prva pravila so izdelali bratje Gregrovi in Tomaž Černy, ime »Sokol« je dal Tomer, pozdrav »Na zdar« je uvedel Barak, bratstvo je proglasil Fügner, sokolski krog je izdelal Manes in geslo »Krepimo se« je proglasil dr. Tyrš.

Pod sokolskim praporom so se združili takoj najboljši rodoljubi in narodni delavci. Sokolstvo se je naglo širilo po vseh čeških mestih in vaseh ter je postalo krepka narodna straža in šola narodne discipline in samozvesti. Ideja Sokolstva pa ni ostala samo na Češkem, temveč se je začela širiti tudi pri drugih slovanskih narodih; med prvimi smo bili Slovenci, ki smo začeli s Čeni skupno delo za probudo našega naroda in tako slavi ljubljansko Sokolsko društvo zajedno s češkim Sokolstvom svojo šestdesetletnico neumornega dela za svoj narod. Ideja Sokolstva se je pa razširila tudi med drugimi Slovani, in sicer predvsem pri vseh Jugoslovenih, pri Poljakihi, Rusih itd., razširila se je tudi med Slovani v Ameriki. Iz majhnega števila l. 1862. — iz 9tih društev je postala ogromna in največja narodna organizacija Slovanstva. Po 10 letih je bilo na Češkem

160 društev, po 20 letih 950, po 50 letih
čez 2000 in danes po 60 letih je na Češkem
2206 društev in 734 odsekov in pri nas
431 društev in 7 odsekov.

Zanimivi so tudi sledeči podatki: pri prvem obnem zboru je imel praški Sokol 75 članov. Prvega zleta se je udeležilo 73 članov; leta 1862. je bilo že nad 500 članov in v kratkem čez 1000. Danes je združeno na Češkem v Sokolstvu 360.000 članov, 100.000 naraščaja in 180.000 dijakov. Ogromna narodna organizacija, disciplinirana, samozavestna, glavna predstaviteljica telesne vzgoje in z njo spojenega fizičnega prerojenja in нравstvene vzgoje naroda.

Tudi jugoslovensko Sokolstvo je nastalo iz majhnih prvih nastopov ljubljanskega Sokola. Dolgo časa je bil ljubljanski Sokol edino društvo na jugu, a pozneje se je ideja Sokolstva med našim narodom hitro razširila in tako tvori jugoslovensko Sokolstvo danes tudi mogočno narodno organizacijo, združujočo v sebi 430 društev z 78.200 pripadniki, od katerih deluje v tesni lovadnicah 39.700.

Velika večina češkega in našega naroda pozna Sokolstvo samo po njegovih zunanjih nastopih, zlasti po večjih zletnih prireditvah, tuje ji je jedro sokolskega življenja. V vsaki sokolski telovadnici dela dan za dnevom cela vrsta vaditeljev in vaditeljic, neumorno, brez hrupa ter vzgaja sedanje in bodoče generacije. Kdor ne pozna tega dela, si ne more predstavljati, koliko požrtovalnosti, koliko časa, truda in potrpljenja zahteva to delo, ki je vzbudilo občudovanje našega dela tudi v zunanjem svetu. Sokolstvo se je udeležilo štirikrat tekem mednarodne telovadske Zveze (leta 1907., 1909., 1911., 1913.) in trikrat si je priporilo prvo mesto v tekmah s Francozi, Italijani, Belgijci, Madjari, Rusi in Luxemburžani.

Edino tiho delo v telovadnicah je bilo v stanu vzgojiti tisoče in tisoče krepih, samozavestnih narodnih bojevnikov, ki se niso nikdar vstrašili tudi največjih napov in najhujših preganjanj, to tiho delo neumornih sokolskih vzgojiteljev je bilo v stanu vzgojiti ogromne armade narodnih borcev, ki so nastopali ob raznih vsesokolskih zletih, ki so vzbujali občudovanje v tujini in spoštovanje pri nasprotnikih; ki so pa tudi v času svetovne vojne po-

segli odločilno v korist svojega naroda ter ga osvobodili vseh spon. To tiho delo je pa tudi povzročilo, da tvori Sokolstvo danes po 60tih letih tako ogromno narodno organizacijo, ker ravno telovadnice so bile vedno ona trdnjava, kjer je vladalo bratstvo, kamor niso imeli dostopa dnevnj politični prepiri in prav to delo v telovadnicah nam je tudi garancija za nadaljni razvoj Sokolstva — zlasti pa pri nas na jugu.

Češko Sokolstvo je praznovalo v preteklih dneh 60letnico praškega Sokola ter je bilo v to svrhu prirejeno več slavnosti v Pragi. Vse češko časopisje je v daljših člankih proslavljalo delo Sokolstva in vsa češka javnost se je pridružila temu slavu.

Temu slavlju češkega Sokolstva se pridružuje tudi jugoslovensko Sokolstvo. Ob 60letnici se pripravljamo na našo prvo jugoslovensko olimpijado ravno v kraju, kjer je tekla zibelka jugoslovenskega Sokolstva — v Ljubljani. Bo to najdostojnejša in najlepša proslava, ko bo češko in jugoslovensko Sokolstvo na telovadišču za eno stvar, eno delo, eno pokazalo uspehe svojega dela.

Ta proslava naj bode začetek novega sokolskega življenja. Pred 60 leti je bilo Sokolstvo ustanovljeno, 60 let je rastlo, se množilo in hitelo od uspeha do uspeha — a danes se moramo zavedati jedra sokolske misli. Danes bolj — kakor kdaj prej — potrebujemo pravega sokolskega življenja. Smernice zanj so nam dane v naših načelih: bratska ljubezen do vseh, zmisel za pravičnost in pravico, za čast in moštost, npravištena neoporečnost, ljubezen do domovine in naroda, kar pomenja vztrajno, nesebično delo za njegov blagor in podreditev osebnih interesov skupnosti.

Priprave za I. jugoslovski vsesokolski
zlet v Ljubljani 1922.

Priljubljenost dela za zlet vodi zletni odbor, v katerem so vsi člani Saveznega starihinstva, vsi načelniki odsekov, zastopniki: pokrajinske uprave, oddelka za prosveto, mesta, vojaštva, južne in državne železnice ter po dva odposlanca vseh ljubljanskih in okoliških sokolskih društev, skupno šteje ves zletni odbor 35 članov.

Vse delo je razdeljeno med 14 odsekov, ki imajo potrebno število članov, nekateri pa tudi še pododseke. Odseki so:

1. Tehniški odbor Saveza, ki ima skrb za javno telovadbo, za sokolsko in mednarodno tekmo, za telovadno orodje in sploh za vse, kar se tiče javnih telovadnih nastopov za časa zleta, načeljuje mu Savezni načelnik br. dr. Viktor Murnik. 2. Stavbni odsek prireja načrte za zletišče in vodi stavbe na zletišču, preskrbuje nabavo lesa za zletišče, ureja ceste in dohode na zletišče, načelnik br. inž. I. Stembrov. 3. Finančni odsek oskrbuje ves denarni promet, skrbi za dohodke s tem, da izdaja in prodaja razne predmete, ki se tičejo zleta, na pr. razglednice, znake, znamke, koleke itd., določuje cene vstopnicam k raznim prireditvam in podobno, načelnik br. Bog. Kajzelj, glavni blagajnik br. T. Martinc. 4. Tajniški in propagandni odsek opravlja pisarniške posle, skrbi za propagando po časopisih doma in v inozemstvu, izdaja Šletski Vijesnik, načeljuje br. dr. R. Fux. 5. Stanovanjski odsek pripravlja prenočišča in jih ob zletu nakazuje udeležencem. Ima 12 pododsekov, vsak pododsek ima del mesta, v katerem skrbi za čim večje število stanovanj. Načelnik stanovanjskega odseka je br. Drag. Šibenik. 6. Prehranjevalni odsek ima nalogo preskrbeti udeležnikom hrano, načelnik br. Boh. Šlahta. 7. Železniški odsek določuje prihod in odhod članstva po železnicah in parobrodih, prireja posebne vlake za posamezne župe in ureja vozne rede ter cene vožnji, načelnik br. V. Švajgar. 8. Sprejemni odsek skrbi za okrasitev mesta, sprejema došle člane in skrbi za vodnike po mestu, načelnik br. Janko Bleiweis. 9. Zdravstveni odsek skrbi za higieno stanovanj, preskrbuje članstvu zdravnike med vožnjo in na zletišču ter upravlja rešilne postaje na zletišču in v mestu, načelnik br. dr. E. Šlajmer. 10. Rediteljski odsek skrbi za red na zletišču in po mestu, zlasti pri sprevedih, zabavah in prireditvah, načelnik br. Milko Krapeš. 11. Prireditveni odsek pripravi razne prireditve, ki se vrše izven zletišča ob času zleta, to so koncerti, gledališke predstave, telovadne akademije in veselice. Opozarja zletnike na razne znamenitosti v mestu in skrbi, da si morejo zletniki povsod vse ogledati, načelnik br. Danilo Šapla. 12. Razstavní odsek zbira sokolske predmete za sokolsko razstavo in priredi razstavo, načelnik br. Rudolf Vesel. 13. Nabiralni odsek zbira prostovoljne prispevke za razne odseke, n. pr. les, jedila, pijače ter jih hrani in nakazuje odsekom, načelnik br. Joža Čobal. 14. Izletni odsek sestavi vzporedne raznih izletov po Jugoslaviji, ki se vrše po končanem vsesokolskem zletu. Preskrbi posameznim skupinam vodnike. Načeljuje mu br. Ant. Gnidovec.

Vsi odseki zletnega odbora vestno delujejo in v svojih sejah razpravljajo vse priprave za zlet. Največje delo ima Tehnični odbor, ki je pripravil vse vaje za zlet in za tekme. Da se vaje vadijo v vseh društvi enotno in pravilno, potuje zastopnik T. O. v vse kraje, kjer so sokolska društva, da nadzira delo v telovadnicah, daje navodila in popravlja vaje, ki se ne izvajajo pravilno. Tudi stavbeni odsek je dovršil svoje priprave za zlet. Izdelal je načrte za zletišče in za okrasitev zletišča. Z delom na prostoru prične takoj, ko skopni sneg. Zletišče se nahaja za glavnim kolodvorom in meri 78.000 m². Telovadišče samo pa meri 152 × 104,5 m, to je 15.900 m². V tej ploščini ni všteto 10 m oziroma 15 m širok pas za telovadno orodje in tekalnice, ki bo objemal telovadišče. Vrhutega bo ob telovadišču 12 m široka pasaža, ki bo vezala 4 vhode na telovadišče. Na zapadni strani je situirana glavna (reprezentančna) tribuna z ložami in sedeži in z mostičem za načelnika. Ta tribuna bo dolga 170 m in 17 m široka. Pred tribuno bodo stojišča, dohod na glavno tribuno s slavnostne ceste, ki bo neposredno za to tribuno in bo spajala oba glavna vhoda na zapadni strani. Pod glavno tribuno in nasproti njej vzdolž ob slavnostni cesti so mišljeni prostori za pošto, prodajalnice itd. Nasproti glavni tribuni je projektirana enako dolga članska tribuna s stojišči in sedeži. Zada pod to tribuno so garderobe za članice in prostor za zbirališče in nastop članic. V sredini te (vzhodne) tribune je vhod članic k prostim vajam. Na obeh straneh vhoda sta dve veliki školjki za godbo, v vsaki je prostora za 80 godcev. Ob obeh koncih telovadišča sta severna in južna tribuna za sedeže. Vsaka bo približno 135 metrov dolga. Zada pod tema tribunama so garderobe za člane in prostor za zbirališče in nastop članov k prostim vajam. V sredini

severne in južne tribune sta vhoda za nastop članov k prostim vajam. Glavna tribuna, paviljona za godbo, vhodi za člane in članice ter glavni vhodi na zletišče in slavnostna cesta dobijo krasno arhitekturo po načrtih arhitekta br. Jože Jelenca. S telovadišča je diven pogled na Kamniške planine, na Triglavsko pogorje in na polhovgrajske dolomite, z juga pa se ozira na telovadišče čestitljivi grad.

Finančni odsek je izdal doslej serijo razglednic »sokolski kroj« in serijo razglednic »sokolski voditelji«. Ta serija ima 4 razglednice s slikami pokojnega br. staroste dr. Oražna, sedanjega staroste br. dr. Ravniharja, načelnika Jug. Sokol. Saveza br. dr. Murnika in treh bratov, ki so že 60 let člani Sokolskega društva v Ljubljani. V tisku se nahaja 8 barvnih razglednic, ki bodo izgotovljene do konca marca.

V tisku je tudi zletni lepak, ki ga je naslikal br. Drag. Inchiostri ter bo tudi gotov do konca marca. Razpošilja se že prvi lepak »Sokoljezdec« za naš zlet. V delu so že tudi zletni znaki po načrtu akademičnega kiparja br. Dolinarja. — Prireditveni odsek zbira narodne noše iz vseh delov Jugoslavije. Izdelal je načrt za veliko javno veselico, na kateri bo nastopilo veliko število pevcev vseh ljubljanskih pevskih društev. Ob času zleta bo ta odsek oskrbel pevske in godbene koncerte v raznih dvoranah in večjih vrtovih; gledališke predstave v dramskem in opernem gledališču itd.

Prvi javni telovadni nastop bo v nedeljo 23. julija, nastopijo učenci in učenke srednjih in meščanskih šol iz Ljubljane in iz nekaterih drugih mest. Učenci bodo izvajali proste vaje v dveh oddelkih, učenke pa vaje z zastavicami in proste vaje. Razen tega bodo nastopili pri orodni telovadbi in v nekaterih panogah lahke atletike, učenke z rajalnim nastopom. S tem nastopom hočejo šole pokazati, da se telovadi tudi v šolah po Tyrševem sestavu in da se pouk telovadbe resno in pravilno vrši.

Druga predzletna nedelja dne 30. julija je določena moškemu naraščanju. Ta dan bo tekma moškega naraščanja in seveda tudi skupni telovadni nastop. Moš-

ki naraščaj tekmuje v prostih vajah, v skoku čez kozo, v skoku v višino in daljino ter v teku na hitrost na 100 yard.

Tekme in nastop ženskega naraščaja sta tretjo predzletno nedeljo, dne 6. avgusta. Za ženski naraščaj so določene tekme v prostih vajah, v skoku v daljino ter v teku na hitrost na 75 m.

Natančna navodila za tekme in nastope dene in naraščaja, za vožnjo, prehrano in stanovanja bodo objavljena pravočasno. Razume se, da nastopi pri telovadbi tudi moška in ženska deca, le tekem za ta dva oddelka ne bo.

Naraščaju je določen tudi posebni slavnostni obhod v kroju. Vrhutega pa nastopi tudi v zletnih dneh pri javni telovadbi. Seveda se tega nastopa ne bo mogel udeležiti ves naš naraščaj, ker so potovalni stroški za dvakratno potovanje v Ljubljano iz daljnih krajev previsoki in ker bodo prednjaki naraščaja v teh dneh za posleni sami s seboj.

S tem imate začrtano približno delo za I. jugoslovenski vsesokolski zlet. Da boste kos svoji nalogi, zahajajte pridno v telovadnico, zbirajte novce za potne stroške in za nabavo krojev. Predvsem pa se vestno pripravljajte, zakaj nepripravljeni ne bodo nastopili.

Glede plošč (obročkov) za zletne vaje s ploščami za žensko dečo glej pojasnilo med popravki!

Tekma moškega naraščaja na zletu Gorenjske Sok. Župe 24. julija 1921 v Kranju.

Zahajajoče solnce je s svojimi zlatimi žarki poljubljalo visoke vrhove gorenjskih planin, ko smo dospeli veselo pevajoč v našo metropolo, v starodavni Kranj, ki se blešči med zelenim drevjem sredi rodovitnega polja, na obali bistro Save.

Kdo opiše našo radost, kdo oceni naš ponos in samozavest, ko se uresničujejo naše sanje, naše upanje. Večkrat so nam bratje vaditelji pripovedovali o tekmah, o borbah, o zmagi itd. Danes prihajamo kot tekmovalci s ponosom, zavedajoči se, da smo tudi mi vredni člani mogočne sokolske družine, da smo tudi mi pozvani na bojišče, kjer pred vso javnostjo pokažemo, kaj smo pridobili in kaj se naučili v sokolskih vrstah.

Radostno, kot bi sli na svatbo, smo odkorakali iz kolodvora v mesto, kjer so bila pripravljena prenočišča za nas.

Mesto se je odelo v praznično opremo, iz vseh poslopij so plapolale dolge zastave nam v pozdrav. Radost vsepovsod, vse se raduje z nami našega težko pričakovanega praznika.

Po skromni večerji smo odšli takoj k počitku. Ali, kdo bi mogel zaspiti, ko so vsa mlada srca tako polna radosti, ponosa in hrepenenja! Dolgo se je še čulo tiho šepetanje, dokler je končno tiha noč zazibala mlado sokolsko taborišče v sladki sen, ki ga je motilo le rahlo šumenje valov bistre Save.

Komaj pa je napočila jutranja zarja, je bilo zopet vse živo v taborišču. Menda nikdar še v svojem življenju niso ti mladi junaki vstali tako brzo. Na mah so vsi umiti in opravljeni, potem pa hajd na te lovadišče, dasi je komaj vstala zlata jutranja zarja. Tu vlada že živahno življenje. Nekateri vežbajo proste vaje, drugi poskušajo na drogu, tretji vadijo skoke čez konja itd. Vsakdo porabi še zadnji trenutek, da poskusi to ali ono vajo, predno stopi ž njo pred stroge sodnike.

Točno ob pol 6. uri pridejo resnih obrazov bratje, ki bodo sodili delo naše mlade sokolske čete, na čelu jim župni načelnik, br. Ažman. Po kratkem posvetovanju zapoje trobka, takoj nato se začuje rezko povelje br. načelnika, in že je pripravljenih 6 vrst krepkih mladih sokolčev. Na povelje »Napred stupaj!« so zadelci tja v mlado jutro krepki koraki mladih tekmovalcev. Tekma se prične. Le tu in tam se opazi nekoliko strahu in treme, ali kmalu mine tudi to. Vsi tekmovalci se drže izborna, skoro vsi so izšli iz borbe zmagovito in častno. Ves trud je pozabljen, ponos in samozavest ter trdna volja: naprej, naprej do popolnosti, sije raz obraze borilcev. Uspeh tekme je sledeči:

Prvo mesto je dosegla vrsta Jesenice, 393 točk; drugo mesto je dosegla vrsta Škofja Loka, 387,5 točk; tretje mesto je dosegla vrsta Kranj, 366,5 točk; četrto mesto je dosegla vrsta Jesenice, 338 točk; peto mesto je dosegla vrsta Kranj, 326 točk; šesto mesto je dosegla vrsta Javornik, 321 točk. Kot posamezniki so dosegli:

I. mesto Pristov Ivan, Jesenice, 68,5 točk;
II. mesto Bokal Stanko, Jesenice, in Pri-
možič Janko, Škofja Loka, 66,5 točk;
III. mesto Ravnik Jože, Jesenice, 65,5 točk.
Ostali tekmovalci so dosegli od 64,5 do 41
točk in slede v tem redu: Ravheker To-
maž, Bernik Janko, Škofja Loka, Kavčič Fr.,
Kranj, Pucelj Rihard, Jesenice, Kropar
Ivan, Kranj, Košenina Peter, Škofja Loka,
Ankele Vinko, Škofja Loka, Kropar Jože.
Kranj, Lavrič Milan, Škofja Loka, Zontar
Franc, Škofja Loka, Tajnik Jože, Kranj,
Ahlin Bojan, Kranj, Deisinger Zdravko,
Škofja Loka, Poljanec Franc, Škofja Loka,
Prosen Boris, Javornik, Ahlin Stanko,
Kranj, Sitar Ladislav, Jesenice, Simčič
Peter, Jesenice, Vilman Ludovik, Jesenice,
Ravnik Zdravko, Jesenice, Hafner Franc,
Kranj, Nučič Franc, Kranj, Fermentin
Franc, Škofja Loka, Žebre Valentin,
Kranj, Žvab Jože, Javornik, Vernik Au-
gust, Jesenice, Bratina Smiljan, Kranj,
Gorup Anton, Jesenice, Vrtovšek Stanko,
Kranj, Jakobčič Albert, Kranj, Počnik Le-
opold, Javornik, Grčman Kristijan, Kranj,
Brelj Rudolf, Javornik, Zupan Jože, Ja-
vornik, Rabič Janko, Javornik, Trojar
Ivan, Javornik, Roblek Zdravko, Jese-
nice, Hvala Valentin, Kranj, Smolej Jože,
Javornik. V višjem oddelku je dosegel
Košnik Milan, Kranj, 75 točk.

Dragi bratci! Pogumno in hrabro ste napravili prvi korak v sokolsko življenje. Nadaljujte to delo z veselimi srcem, sebi v čast, narodu v korist in domovini v po-
nos, da se veseli po trdem delu zopet
snidemo letos na župnem zletu v Trzliču,
in pozneje na I. jugoslovenskem vseso-
kolskem zletu v Ljubljani, kjer se poi-
kusimo z brati celotne Jugoslavije. — V
srečo pogum, v rokah moč in v mislih do-
movina.

Janko Ravnik.

Iz Murske Sobote. 16. februarja t. l. je
bilo 60 let, kar je bilo ustanovljeno prvo
sokolsko društvo »Praški Sokol« v Pragi.
Po zgledu tega društva se je ustanovilo
povsod mnogo novih društev, tako da je
danes preko 3000 društev in 1000 odsekov,
povsod kjer bivajo Slovani. 60 letni jubilej
je tudi naše društvo primerno proslavilo
z lepo uspelo telovadno akademijo, na ka-
teri je nastopil poleg članstva tudi moški
in ženski naraščaj. Lepo so bile izvajane

proste vaje moškega in ženskega naraščaja, namenjene za vsesokolski zlet v Ljubljani l. 1922. Mnogo smeha so povzročile telovadne raznoterosti »Makova žetev«. Ženski naraščaj je poleg tega nastopil z vajami z belimi rutami s petjem narodnih pesmi: »Sijaj, sijaj solnčice« in »Otok bleški« ter z rajalnimi vajami devetorice na koračnico: »Krasen pogled«. Vse vaje so bile dobro izvajane, za kar so nastopajoči želi obilo pohvale. Vsem ostane ta jubilej in nastop gotovo v lepem spominu. — Na pomlad nameravamo prirediti tudi več pešizletov združenih z nastopi v bližnjo okolico, da se pokažemo ljudem, da nas spoznajo in da vidijo, kaj znamo. — e.

Dve novi knjižici za sokolski naraščaj. Sokolska župa v Mariboru je izdala pred kratkem dve drobni knjižici, namenjeni sokolskemu naraščaju Mariborske Sokolske Župe. Prva knjižica z naslovom **Zbor!** je nekak koledarček za sokolski naraščaj, le da njegova oblika ne odgovarja koledarčku, ker je nekoliko prevelik, da bi ga nosili v žepu. Na prvi strani se nahajajo rojstni podatki Nj. Vel. kralja Aleksandra, barve državne zastave, velikost naše kraljevine in število njenih prebivalcev in večjih mest. Na to sledi koledarski del, za njim pa je uvrščena pesem Sokolska in nekaj kratkih spisov ter pregled sokolskih društev v Mariborski župi in seznam vseh v Jugoslavenskem Sokolskem Savezu včlanjenih žup s številom društev. Na koncu je 5 praznih strani, določenih za beležke. Med spisi je kratka razlaga Sokolske orga-

nizacije na Češkem in v Jugoslaviji ter razvoj Mariborske Sokolske Župe, povestica o sokolskem znaku, popis telovadišča pred Sokolskim domom v Studencih in kako telovadi tam naraščaj, pesem »Naša prava« in razlaga Krekove oporoke pod naslovom »Najvišji dan«, kjer pisatelj pozivlja mladino na vztrajno delo, ki bo ojačilo našo domovino in osvobodilo neodrešene brate. — Kakor čujemo je Zbor! že razprodan in ga ni mogoče več dobiti. Škoda, da knjižica ni prišla v roke vsemu jugoslovanskemu sokolskemu naraščaju, ker ima jako primerno čtivo za Sokoliče.

Druge knjižica je prevod iz češčine: **Dnevnik mladega človeka** (češko spisal Vincenc Štěpánek, prevedla Vida Pivkova). Cena 1 Din 50 p. Drobna knjižica opisuje v obliki dnevnika življenje mladeniča, ki ne pozna sokolskega dela, zato iz početka zaničljivo opazuje delo in življenje Sokolov. Nehote zaide med Sokolsko družbo, ki ga pritegne polagoma v telovadnico, kjer šele spozna pravi pomen sokolske misli. V službi ponesreči, ostati mora teden dni v postelji. Sokoli mu v tem času izkazujejo toliko pozornosti, da jih mladenič silno vzljubi. Med boleznijo prečita najvažnejše Tyrševe spise, ki so mu jih prinesli bratje iz telovadnice. Zdaj spozna nalogo, smer in cilj sokolske ideje in postane veren in navdušen pristaš Sokolstva. — Naraščaju pa tudi članstvu priporočamo, da vestno prečita dnevnik mladega človeka, ki ga je napisal star in izkušen Sokol, br. Štěpánek.

B.

